

...re meg van-e engedve...
...zt énekeljenek az er...
...us templomban, ame...
...ekintheünk, engedjék...
...n és barátom Arge...
...ilaszoljak, akihez ez...
...vvel ezelőtt is intéz...
...vetkezőket mondotta:

...hogy ezeket a tem...
...jék, ugy énekeljék...
...tereken is, mert ez...
...on épült fel, de az...
...ett, amely a jog és...
...igálatában áll.

...et más zene. vagy...
...agy máshol nem vál...

...selőház nagy tapssal...
...köszönetét fejezi ki...
...nt a válaszáért.

...selő az üzlethelyisé...
...lékkel való leszáll...
...nitescu hangzotatja...
...30 százalékkal csök...
...nem szállottak le...
...terjeszt be, amely a...
...t kéri, valamint a...
...közö intézkedések...
...Végül azt mondja...
...kormányának nincs...
...oz, hogy a lakbéré...
...lja.

...laszol: Önök azt hi...
...mi különös gyönyö...
...lyen ülni? Kijelen...
...st jelent nekem, de...
...ak országon segít...
...ak látom. Ugy gon...
...ülünk itt, hogy az

...laszlanom, hogy...
...ább szenvedjek...
...il, hogy az orszá...
...b maradjok meg a...
...en.

...a vádaskodások és...
...k repülnek felém...
...y a kormány foly...
...tudjuk, hogy talá...
...gész Európa.

...pviselő indítványa...
...pviselő százalékos...
...zbérekre. 25.000 le...
...35-50.000-ig 20...
...Ezenkívül a hátra...
...ónapos moratóriu...
...ajtások felfüggesz...

...igazságügyminisz...
...ja

...alásokra Pop Va...
...válaszol. Kijel...
...tud arról, hogy a...
...a nyugdíjasok és...
...siralmas helyzet...
...zódések miatt, je...
...l módjában, hogy...
...is külön-külön se...
...nyak egyelőre nem...
...y generálisan old...
...gvét, hanem csak...
...áltatott anomáliá...
...Legfőképpen meg...
...államot, a várme...
...a rájuk nehezede...
...kormány minden...
...ri a kérdést és az...
...minisztertanács...
...kérni olyan tör...
...sére, amely az...
...ja meg és abban...
...kategóriái szá...
...edéseket fog be-

...a vádaskodások és...
...k repülnek felém...
...y a kormány foly...
...tudjuk, hogy talá...
...gész Európa.

...pviselő indítványa...
...pviselő százalékos...
...zbérekre. 25.000 le...
...35-50.000-ig 20...
...Ezenkívül a hátra...
...ónapos moratóriu...
...ajtások felfüggesz...

...igazságügyminisz...
...ja

...alásokra Pop Va...
...válaszol. Kijel...
...tud arról, hogy a...
...a nyugdíjasok és...
...siralmas helyzet...
...zódések miatt, je...
...l módjában, hogy...
...is külön-külön se...
...nyak egyelőre nem...
...y generálisan old...
...gvét, hanem csak...
...áltatott anomáliá...
...Legfőképpen meg...
...államot, a várme...
...a rájuk nehezede...
...kormány minden...
...ri a kérdést és az...
...minisztertanács...
...kérni olyan tör...
...sére, amely az...
...ja meg és abban...
...kategóriái szá...
...edéseket fog be-

...a vádaskodások és...
...k repülnek felém...
...y a kormány foly...
...tudjuk, hogy talá...
...gész Európa.

...pviselő indítványa...
...pviselő százalékos...
...zbérekre. 25.000 le...
...35-50.000-ig 20...
...Ezenkívül a hátra...
...ónapos moratóriu...
...ajtások felfüggesz...

...igazságügyminisz...
...ja

...alásokra Pop Va...
...válaszol. Kijel...
...tud arról, hogy a...
...a nyugdíjasok és...
...siralmas helyzet...
...zódések miatt, je...
...l módjában, hogy...
...is külön-külön se...
...nyak egyelőre nem...
...y generálisan old...
...gvét, hanem csak...
...áltatott anomáliá...
...Legfőképpen meg...
...államot, a várme...
...a rájuk nehezede...
...kormány minden...
...ri a kérdést és az...
...minisztertanács...
...kérni olyan tör...
...sére, amely az...
...ja meg és abban...
...kategóriái szá...
...edéseket fog be-

...a vádaskodások és...
...k repülnek felém...
...y a kormány foly...
...tudjuk, hogy talá...
...gész Európa.

...pviselő indítványa...
...pviselő százalékos...
...zbérekre. 25.000 le...
...35-50.000-ig 20...
...Ezenkívül a hátra...
...ónapos moratóriu...
...ajtások felfüggesz...

...igazságügyminisz...
...ja

...alásokra Pop Va...
...válaszol. Kijel...
...tud arról, hogy a...
...a nyugdíjasok és...
...siralmas helyzet...
...zódések miatt, je...
...l módjában, hogy...
...is külön-külön se...
...nyak egyelőre nem...
...y generálisan old...
...gvét, hanem csak...
...áltatott anomáliá...
...Legfőképpen meg...
...államot, a várme...
...a rájuk nehezede...
...kormány minden...
...ri a kérdést és az...
...minisztertanács...
...kérni olyan tör...
...sére, amely az...
...ja meg és abban...
...kategóriái szá...
...edéseket fog be-

...a vádaskodások és...
...k repülnek felém...
...y a kormány foly...
...tudjuk, hogy talá...
...gész Európa.

...pviselő indítványa...
...pviselő százalékos...
...zbérekre. 25.000 le...
...35-50.000-ig 20...
...Ezenkívül a hátra...
...ónapos moratóriu...
...ajtások felfüggesz...

...igazságügyminisz...
...ja

...alásokra Pop Va...
...válaszol. Kijel...
...tud arról, hogy a...
...a nyugdíjasok és...
...siralmas helyzet...
...zódések miatt, je...
...l módjában, hogy...
...is külön-külön se...
...nyak egyelőre nem...
...y generálisan old...
...gvét, hanem csak...
...áltatott anomáliá...
...Legfőképpen meg...
...államot, a várme...
...a rájuk nehezede...
...kormány minden...
...ri a kérdést és az...
...minisztertanács...
...kérni olyan tör...
...sére, amely az...
...ja meg és abban...
...kategóriái szá...
...edéseket fog be-

...a vádaskodások és...
...k repülnek felém...
...y a kormány foly...
...tudjuk, hogy talá...
...gész Európa.

...pviselő indítványa...
...pviselő százalékos...
...zbérekre. 25.000 le...
...35-50.000-ig 20...
...Ezenkívül a hátra...
...ónapos moratóriu...
...ajtások felfüggesz...

...igazságügyminisz...
...ja

Taxa postală
platite în numerar
No. 224.716-929.

Szerkesztő és kiadó:
tal: C'

da Baron L. Pop (vot)
Telefon: 9-77. Előf...
vonta 110, negyed...
800, egészévre 1200...
havonta 1, negyedévre 3...
egészévre 10 dollár, vagy egyenlő...
értékű valuta. Hirdetések díjazab...
szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi es...
bánsági zsidóság egyetlen napilapja...
Cikkeink utánnomását csak a for...
rás megjelölésével engedjük meg

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ára 3 lej

Bermentien...
eveket nem...
fogadunk el...
Kéziratok meg...
őrzésére és visszah...
állítására nem vál...
alkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton...
Ernő. Felelős szerkesztő Jámor...
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát...
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Szombati, 1932 febr. 6

5692. ÉV   XV. ÉVF.
SEBAT 29.   30. SZÁM

Kétféle mérték

Két javaslatlalt járult a minap a ka...
...ara elé Ottescu belügyi alminiszter.
Az egyik a sorocai ügy szomorú vitá...
...jánál hangzott el. A Zsidó Párt képvise...
...je adatokkal bizonyította, higgadtan és...
...objektíven, hogy a vizsgálat elfogult volt.
Jorga miniszterelnök méltányolta a fel...
...szólalást és megígérte, hogy a parlament...
...éle terjeszti az ügy aktáit. Azt is kije...
...tette, hogy nem zárkózik el újabb vizs...
...gálat elől.

A miniszterelnök után felállt Ottescu...
...és a sorocai ügy aktáinak lezárását kérte.
A parlamenti többség, nem törődve a...
...miniszterelnökkel, magáévá tette Ottescu...
...javaslatát.

A tegnapi ülésen egy euzista interpel...
...láció volt napirendre tűzve a szabad...
...közművespályok ellen.

Ottescu javasolta, hogy az interpellá...
...ciót vegyék le napirendről.

A parlamenti többség azonban lesza...
...vazta az alminisztert. A saját kormányá...
...nak egyik tagját és megadta a szót a cu...
...zista képviselőnek.

Nem tudjuk, vajjon levonta-e Ottescu...
...teszavazásának nyilvánvaló politikai kö...
...vetkezményeit?

Mi mindenesetre levonhatjuk a konzek...
...renciákat. Ottescuról is, a többségről is.

Harikiri

Ez nem tréfa, ez a rettenetes harakiri...
...ami odaát történt a Csendes-óceán part...
...ján, ahol a japánok már kerek egy hete...
...mészárolják a sanghaji kínaiakat. Nem...
...tréfa az, hogy Siosava tengernagy, aki...
...nyilván nem a saját szakállára lövetett...
...bele elsőnek a japán ultimátum előtt...
...készenesen megalázkodó kínai negyedbe...
...most amikor a japán császár bünbakkép...
...pen felmentette az állásától, egy rövid és...
...görbe késsel ősi japán szokás szerint...
...plyan egyszerűen és természetesen vágta...
...fel a hasát, mintha csak a nevét írta...
...volna alá lemondó levelére.

A megtestesült sárga veszedelem ez a...
...borzalmas harakiri!

Micsoda ördögi fanatizmus és a hódítás...
...nak milyen kegyetlen vágya hajítja ezeket...
...az apró sárga embereket, akik jég hideg...
...zívvel és egymásra préselt vértelen ajak...
...kal, ilyen könyörtelenül tudnak leszámol...
...ni önmagukkal is!

Fog-e tudni valaha az önzésben és ér...
...dekekben feloldozott Európa ellentálni...
...ennek a szilaj és zabolátlan ázsiai szen...
...vedélynek, amelyet a faji fanatizmus...
...rettenetes és vak tömegőrülete kormá...
...nyoz?

Mióta Kemál pasa leverte a fezt vala...
...mennyi török fejeéről és a kalifát a po...
...kolba kergette, a féhold nem ijeszti...
...többé Európát. Volt azonban egy idő —...
...nem volt akkor sem vonat, sem automo...
...bil, sem rádió, sem táviró, még határ...
...rendőrség sem — de ha a török portá...
...ról lovas futár elhozta a budaj pasának a...
...szultán selyemszínőrlját, a budaj pasának...
...eszeágába sem jutott, hogy Sztabul...
...messze van Budától és el lehetne szólni...
...egy vidám tengerpartra is, hanem szó nél...
...kül felakasztotta magát. Az izlám vak...
...rajongása és a selyemszínőr fangtikus...
...örülete igájába tudta hajtani akkor fél...
...Európát egész civilizációjával együtt.

Riasztó fénycsóvák gyulnak ki a ha...
...rakirira képes japánok ferde szemében...
...és nem sok jót ígérnek annak az Euró...
...pának, amely régen nem hisz már a sa...
...ját igazságaiban, ahol minden eszme üz...
...letté aljasodott le, a patriotizmus tiszta...
...hítét kiszorította az anyagi érdekek üt...
...közö pontjain táncoló sovinizmus és a...
...közönséges ületet csak szokásból bur...
...kolja be megkopott és megcsufolt eszmei...
...szólalokba.

Egy forradalmi rendelet

Az a rendelet, amelyet Mac Lenn ang...
...gokoztatásügyi miniszter tegnap alá...
...rt, tíz évvel ezelőtt még nem láthatott...
...volna napvilágot. Husz évvel ezelőtt pe...
...dig egyenesen örültek tartották volna...
...azt, aki aktív politikus létre ilyen ren...
...delet kiadására csak javaslatot is tett

A mezőgazdasági tartozások konvertálása egyértelmű a tőke konfliktusával — mondják a bankok

A liberálisok élesen tiltakoznak a tartozások redukálása ellen

Bucuresti-Bukarest, február 5. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap délután Bukarestben ülést tartott a romániai nagybancok szövetsége, amelyen résztvettek a közép és kisbancok képviselői is. Az ülés kizárólag a mezőgazdasági tartozások konvertálásának kérdésével foglalkozott. A bankok képviselői egyhangulag állást foglaltak a mezőgazdasági tartozások konvertálásáról szóló törvény kereteinek kibővítése és a tartozások redukálása ellen.

A bankok képviselői egy olyan átmeneti megoldás mellett foglaltak állást, amely lehetővé tegye a mezőgazdasági bankok és hitelintézetek számára további működésüket. A megoldás a bankszövetség javaslata szerint az volna, hogy

a mezőgazdasági tartozásokat prolongálják, ugyanakkor redukálják a tartozások után fizetendő kamataikat.

A prolongálásban csakis azon adósok részesülnek, akik rendszeren kicserelik váltóikat. A bankszövetségek képviselői egyhangulag kijelentik, hogy a jelenlegi konvertálási javaslat nem jelent egyebet, mint a tőke konfliktusát.

A Lupta hosszú cikkben foglalkozik a konvertálási javaslattal és közli arról Duca véleményét, amelyet Argetoianu legutóbbi exozéja után adott.

Duca szerint a probléma megoldása csak két feltétel mellett lehetséges.

Először a stabilizációt feltétlenül biztosítani kell, másodszor nem szabad kijátszani és megrövidíteni a hitelezőket.

Argetoianunak az a bombaszerű kijelentése, hogy ötven százalékkal csökkenteni az adósságokat, éles tiltakozást váltott ki a Nemzeti Bank és általában a bankélet körében. A liberális párt ezek után a veszélyes uton nem követelheti a kormányt és a legenergiusabban jelenti ki, hogy a kormány felfogásával nem szolidáris. A Lupta szerint a liberális párt egy másik vezető embere,

Sassu volt miniszter a javaslatot hivatalos örültségnek nevezte.

Dimitriu volt liberális miniszter pedig azt hangoztatta, hogy a liberális pártnak azonnal meg kell szüntetnie az együttműködést a kormánnyal ebben a kérdésben. Magának, a Luptának az a véleménye, hogy Argetoianu javaslata a legnagyobb bajok felidézésére alkalmas, mert hiszen a mezőgazdánknál kihelyezett tőke ötven százaléka elveszne és a másik 50 százalék inkasszálása sincs biztosítva. A nagybancok vezetői megkezdték a tanácskozásokat, hogy védekezzenek a kormányjavaslattal szemben, amely az ország bel- és külföldi hitelét semmisítheti meg.

nak mentalitásában, akik ma is a fegyverek barbár erejében és a hatalmi politika gyakorlásában látják a politikai tevékenység legmagasabbrendű feladatait.

Csak ha mindezt egybevetjük, mérhetjük fel igazán jelentőségét annak a rendeletnek, amelyet az angol közoktatásügyi miniszter tegnap kiadott és amely minden eddigi angol kormányok rendeletében kétségkívül a legforradalmibb jelentőségű rendelet. Az idők folyamán hatalmas belső és külső változásoknak kellett leperegniük ahhoz, hogy a világ egyik legnagyobb birodalmának egyik minisztere rendeletben kötelezhesse tanterméket a háború borzalmainak ismertetésére; kötelezze pedig azt a tanterméket, amely évtizedek, sőt évszázadok óta arra van beállítva, hogy a háború dicsőségét és egyedül üdvözítő voltát hirdesse tanítványainak. Forradalmi jelentőségű ez a rendelet már csak azért is, mert ahhoz az ifjúsághoz szól, amely pár évtized mulva jómaga is a dolgok irányítója lesz hazájában. Már pedig az iskola szelleme mindig döntő hatással volt és lesz arra az ifjúságra, mely fajai között felnevelkedett. Eme szellem kialakulására pedig döntő mértékben lesz előnyös annak a felismerésnek megrögzítése, hogy a háború, a mai technikai fejlettség mellett nem hősök felvonulási területe többé, hanem tömegmészárlásra szánt tehetetlen áldozatok csupán, akik nemtelen célok és az emberiség nagy céljaival szembehelyezkedő kottériák érdekében pusztulnak el az irtózat és pokol kénlangjai között.

VILÁG TÜKRE

Az első lépés a Csendes-óceán nagy harca felé

Irta: G. Besszedovszkij, Szovjetország volt párizsi és tókói ügyvivője

Besszedovszkij — mint ismeretes — egy nagy botrány után szakított a szovjettel, amely a magasállású tisztviselőt „gyanus magatartása” miatt visszahívta, de Besszedovszkij a felhívásnak nem tett eleget s egy nemrégiben megjelent könyvében érdekes módon leplezte le a szovjet, illetőleg a GPU. különböző külföldi machinációit.

A kínai események ismét felvetik a világpolitika egyik legélesebb problémáját, a csendesóceáni kérdést. A világgazdaság legfontosabb erőcentrumai a Cserdes-óceán vidékére tolnak el fokozatosan és itt fognak majd egykor kitörni a döntő összecsapások.

Mandzsuria aránylag fiatal ország. A mult század végén egész Mandzsuria pusztá steppék birodalma volt és nem volt több, mint két-hárommillió lakosa. Mikor azután megindult a keletkínai vasut, akkor megkezdődött Mandzsuria intenzív gyarmatosítása. Főleg a Sandun-vidékről vándoroltak a kínai ak Mandzsuriába. A huszadik század elején Mondzsuria volt az orosz-japán küzdelmek színhelye. A keletkínai vasutvonal egyik legfontosabb része, a dél mandzsuriái vonal, a győztes japánok kezébe került. Az oroszok vereségük után hosszú időre lemondtak arról, hogy a Távolkeleten hatalmuk legyen. A cár kormánya és Japán kölcsönösen elhatárolták keleti érdekszférájukat. A hosszú tárgyalások az ugynevezett báró Motona-féle titkos szerződéshez vezettek. Ez a szerződés pontosan kettéosztotta az orosz és a japán érdekszférát.

Az orosz forradalom kitörése és a polgárháború lezajlása után Japán Mandzsuriában új tényezővel került szembe: a szovjethatalommal. Ez az új hatalom kezdetben még nem érezte hatását. Eleinte Japán megpróbálta egész Mandzsuriát a kezébe kaparintani, sőt még Oroszország távolkeleti vidékeiből (Primorje, Kamesatka, Szabajkalje, Uszuriszki-Kraj) is ütköző államot akart konstruálni, amely névleg független lett volna, valójában azonban a japán érdekszférához tartozott volna. Ez a terv megbukott, mert ennek a vidéknek az orosz lakossága nem bízott a japánok által ígért függetlenségben és fegyvert fogott a japán csapatok ellen. Kitört tehát az új orosz-japán háború. Ez már azonban nem a cár háborúja volt, hanem az orosz népé, amely elvi különbségekre való tekintet nélkül összefogott a hódító idegen hatalom ellen. A százezer főnyi japán hadsereget elkergették az orosz földről a szibériai primorjei parasztk szuronyai. Az oroszok visszaszerezték Északmandzsuriát is és így a második orosz-japán háborút Japán vesztette el.

Időközben a helyzet teljesen megváltozott. 1918-tól 1922-ig teljesen kialakult az ellenségeskedés az az irányvonalra, amelyet hosszú időn át fog követni a csendesóceáni probléma történelmi fejlődése. A sanduni kudarc és a washingtoni konferencia után nyilvánvalóvá vált, hogy készülő már a Csendes-óceán két partján a nagy ütközet, a két leghatalmasabb nemzet, Japán és az Egyesült Államok között. Egy ilyen konfliktus perspektívájának hatása

alatt Nagybritánia megszakította a Japánnal való szövetségét, úgy, hogy a Felkelő Nap birodalma egyedül maradt félelmes ellenségével szemben.

Ez új tendenciát adott a japán politikának. Mindenáron szilárd, biztos bázist kellett keresnie az ázsiai kontinensen egy amerikai háború esetére, mert hiszen a japán szigetek természeti erőforrásai ilyen körülmények között nem volnának kielégítőek. A japán szigeteken nincs elég vas, réz, szén és vegyi iparhoz szükséges nyersanyag. Japán tehát kénytelen következetességgel fogott hozzá, hogy megvesse lábát az ázsiai kontinensen.

Az új japán politika igyekezett megértést keresni Moszkvával. A szovjet reagált erre a közeledésre és Oroszország részéről Karachan, Japán részéről pedig Yosizava összeültek Pekingben tárgyalni. 1925 januárjában meg is kötötték a pekingi egyezményt.

Ez az egyezmény a szovjetkölpolitika egyik legkülönösebb dokumentuma. Az egyezményben a szovjet elismeri az 1905-ös portsmouthi szerződést és ezáltal szakított azzal a rideg politikával, hogy nem ismer el semmiféle cári megállapodást. Az egyezményt ezenkívül különböző titkos jegyzőkönyvekkel bástyázták körül, amelyek nagyjából visszaállították Mandzsuriában és Mongóliában a régi orosz-japán egyen súlyi helyzetet.

Ez a japán-orosz baráti politika csak 1926-ig tartott, amikor a kínai forradalom nagyon megerősödött. Oroszország többször beavatkozott a Mandzsú érdekszféra ellen, amelyek, mint például Csang-Cso-Lin kormányára, legvadabb ellenségei voltak a kínai forradalomnak. A szovjet tehát harcolt Csang-Cso-Lin ellen, támogatta Go-Sun-Ling felkelését és Feng-Yu-Siang néphadseregét. Mindez természetesen elmérgesítette az orosz-japán viszonyt. Japán belátta, hogyha meg akarja vetni a lábát az ázsiai kontinensen, akkor nem számíthat az Oroszországgal való barátságra, hanem fokozatosan be kell hatolnia Mandzsuriába és azt hatalmába keríteni.

Japán tehát hatalmas erővel kezdett vasutakat építeni Mandzsuriában. A Tao-Nan-Fu-tól Cicikarig vezető vasútvonal építése rohamlépésekben haladt előre és a khirin—dunhoj vasútvonal szintén kiépült, hogy lehetővé tegye a sima közlekedést Korea és Szeiszin között. Moszkva tiltakozásai eredménytelenek maradtak.

— Mi igyekeztünk lojálisan meg egyezni önnel — mondta nekem egyszer Tókióban egy kintinó japán diplomata — önök azonban fontosabbnak tartották Kína szovjetizálását, mint saját nemzeti érdekeiket. Mi tehát nem érezzük magunkat biztonságban, nem tudjuk, hogy egy szép napon nem fognak-e önök bennünket hátbatámadni? Szükségünk van tehát komoly garanciákra, amelyek megvédik mandzsuriai helyzetünket. Amíg az orosz Primorjet kétoldali támadás fenyegeti, a mi részünkről, addig biztosak vagyunk abban, hogyha nekünk esetleg konfliktusunk támad Amerikával, akkor Oroszország semleges marad Mandzsuriára nekünk van szükségünk. Kétszáz ezer japán holttest ad erre nekünk erkölcsi jogot és bármelyik kéz nyulna Mandzsúria felé, mi arra rá fogunk ütni. Ami most Mandzsuriában történik, az ennek az elvnek a következménye. Mindez csak előkészítő lépése a döntő óriási csendesóceáni harcnak.

Tüzfeszűkséget

a termelőtől közvetlen szerezze be!

ARMA:
Aporított prima hasáb 60 lei pro 100 kg.
Aporított la. hántottfa 68 lei pro 100 kg.
Ől fa 900 lei 01 1200 lei-ig ölenként miőség szerint

Bármely mennyiséget házhoz szállítok. Győződjön meg személyesen a pontos mérlegelésről és a jó minőségéről.

Telepek: Str. Londrei (Hosszu u.) 25.
Str. Georgehe Enescu (Gyufagyár u.) 3.
„Unio”-telep.

CZIMENT GÉZA
fatermelő. — Telefon 50.

Az építő zsidó nő Beszélgetés Margulies Zelma asszonnyal, az óromániai zsidó nők vezérével

Bukarestről, Palesztináról és az erdélyi zsidó nők munkájáról

Bucuresti-Bukarest, február 5. (Az Uj Kelet tudósítójától). Ha itt Bukarestben zsidó nőről, vagy zsidó nőmozgalomról szó esik: egyetlen név ismétlődik meg stereotip módon. A név: Margulies Zelma asszony neve. Mintha az ókirályságbeli zsidó asszonyok között és helyett csak ő dolgozna, mintha csak ő lenne mindig elől, a fórumon. Lelkes, mint egy hivatásos agitátor. Fanatikus, mint az apostolok. Szívós és körültekintő, mint a jó politikus. Ezzel a lelkes, fanatikus, szívós munkával vezeti bizonyos irányban és bizonyos cél felé Margulies Zelma asszony a romániai zsidó nőket.

Ki lehet ez a nő?

Milyen lehet?

(Van bennem valami leküzdhetetlen szkepticizmus az olyan meghatóan elnevezett „gyengébb nem”-nek: — mozgalmi képviselővel szemben. Ezek a nőmozgalmi nők vezérszerepben legtöbbször kellemtelnek. Agresszívek. Csunyak. A homlokukon ott ragyog a kifejezett dekoráció, hogy ugyebár látjátok, én vagyok a megtettesült nőmozgalom. A külföldi kékharisnyás női vezetők demonstratív elemiből legyen szabad gyorsan csak Annie Bessantot és szégyén Sylvia Pankhurstot emlegetni...)

A Stirbey Vodan, a 24. számú villában laknak Marguliesék. A romániai textilkirály, a „buhusi” Lázár Margulies, maga is a legáldozatosabb és legkiválóbb cionista. A kapuban, a rács előtt, az inas veszi át a névjegyet. Az inas a szobalányt hívja. A szobalány az urnóknak. Aztán visszafelé indul a sorrend. A végén az inas nyit ajtót és átad megint, mint a névjegyet, a szobalánynak.

Főuri hall. Márványfalak üvegtető. Pálmák. Jó, puha szőnyegek. Szobrok. A szobalány, magyarul:

— Tessék egy percre leülni. A nagyságos asszony mindjárt fogad...

Ebédlőn és kishallon át az „irodába” vezet minket. Ez az iroda az asszony irodája. A fogadó. Könyvtár, hatalmas talmudkötetekkel. És modern zsidó írók...

Héber óvodák és gyermek-kertek Bukarestben

Margulies Zelma: a maga személyében ismét meglepetés. Ragyogó megjelenés, magas homlok, finom és egyszerű ruha; régi ismerősként köszönt, ezután az Uj Kelet égiszében.

— Mi hajtotta önt, nagyságos asszony, az aktív zsidó nőmozgalom felé? Mi tette önt cionistává?

Olyan csodálkozva néz ránk, mintha ezt a kérdést nem várta volna. Az arcában egészen kivilágosodik a válasz: — Hát csak természetesen, hogy cionista vagyok! De annál inkább beszédese leszek, amikor a vezetések alatt álló ACFE (a Romániai Zsidónők Kultur Szövetsége) a WIZO-föderáció munkája felől érdeklődünk.

Ez az ő igazi témája. Itt eleven, fúrge és kifogyhatatlan lesz.

— A szövetségnek — mondja Margulies Zelma — harminckét fiókja van. Öt-ezer tagja. Magába csoportosítja a romániai zsidó nők legkintinőbb elemeit. Kulturális és Palesztina-munkát végez. Mint a WIZO-nak affiliált intézménye s tagjai egyénenként szolgálják természetesen a Keren Kajemeth és Keren Hajjeszód intézményeit is. Legutóbb 1800 font kölcsönzésével lehetővé tette a szövetség az Emekben a Kfar-Baruch-kolónia meg-alapítását.

— Mit alkottak Bukarestben?...

— Ó, nemcsak itt! a regát minden városban! Először héber óvodákat tartunk fenn. Az egyik bukaresti külvárosban „Gan”-t tartunk fenn, szegény gyermekek részére, gyermekkertet.

— És Palesztinában?

Ness-Cionah!

— Odakint — mondja Margulies Zelma s felragyog az arca —, odakint a mi szubvencióknak tartja fenn Ness-Cionah. (A kolónia zsidó földmunkásnőket képez ki). Képzelsen el egy kisebb domboldalon olyan modern épületet, amilyent ma, mondjuk, Berlinben építenek fel ilyen célra. Ez a zsidó mezőgazdasági és háztartási iskola százhusz fiatal lány számára épült, de egyelőre csak harmincat

helyeztük el eddig. Köröskörül virágoskert, harminc dunam zöldészes és ültetvény, nyolcvan dunam narancsliget és banántelep és ötven dunam a szőlő... De a tel-avivi leányintézetet is támogatja az ACFE, amiről újra ki kell hangsúlyozni, hogy nem gazdasági, hanem egyedül kulturális intézmény.

— Irással is foglalkozik?

— Néha. De nincs is rá szükség... A Femeia Evreia című lap szétviszi az eszméimet... Itt jelenik meg Bukarestben...

— Tervei?

— Tavaszra, március végén, kimegyek Palesztinába. Ott leszek a tel-avivi minta vásáron és a Makkabiadon. Aztán májusban erdélyi körút következik... Az erdélyiek kitüntettek azzal, hogy tiszteletbeli elnöknőjükké választottak és még sohase látogattam meg őket. Pedig ott néhány kiváló zsidó nőismerősöm él... Többek között dr. Roth Dezsőné, Reiter Lunka Temesváron és dr. Ábrahám Józsefné Petrozsényben.

Intimebb formájú kérdéseket teszünk fel... Marguliesné mosolyogva mondja:

Ebben a házban zsidó élet van

— Nincs gyermekem. Az egész rokonság gyermekei idejönnek hozzám. És persze minden szombaton és minden más

Nem jelent komoly könnyítést a bérlők részére a most megszavazott lakástörvény

Bucuresti-Bukarest, február 5. A kamara tegnap este megszavazta a lakástörvényt, amelynek első szakasza a következőket mondja: A városi lakások összes bérelti vagy albérleti szerződésai, amelyek 1932 január 1-ig kötöttek és amelyeket a törvény kifejezetten nem hosszabbít meg, a bérlő részé-

Ady Endre emlékünnepe.

Ady összes versei egy hatalmas kötetbe összegyűjtve nagy alak fehér papír 544 oldal füzve 420. lej. Diszvásonba 540 lej. Ady művészi maszk 47/63 cm. 100 lej. Ady első verseskötete 60 lej. A három utolsó együtt 600 lej, vidékre utánvéttel franco küldi Lepage Kolozsvár.

zsidó ünnep alkalmával mindenki itt van, minden kisgyermek, akinek csak valami relációja van hozzá. Héber dalokat énekelnek, zsidó játékokat játszanak egy vezető (góveret) felügyelete mellett. Itt, ebben a házban, zsidó élet van!

A beszélgetésben Marguliesné kifejti, hogy az ACFE a bukaresti külvárosokban felbecsülhetetlen kulturális missziót teljesít. Egészen szegény zsidó asszonyok számára felvilágosító és tanító kurzusokat rendez az egyesület, higiéniai képzést ad, zsidó történetet tanít és szombati délutánokként speciális és általános keretek között oktat. Az intellektuális munkáknak számára melegebb otthont és könyvtárt rendezett be az ACFE — könyvtár s most van folyamatban az inas-otthon létesítése is...

Óriási munka és briliáns szervező tehetség áll az élen. S ahogy Marguliesné finom profilja kiválik a szoba háttéréből, úgy érezni, hogy itt a butorokból, a könyvekből, a talmudkötetekből és a szobrok-ból egy kintinó asszony lelke árad szíjjel, tulróppen az uri villa nagykapuján és egy igazsággá teljesült álom forró levegőjét viszi... viszi, amerre Kelet csillaga fénylik és utjában mindent és mindenkit megtermékenyít.

Margulies Zelma az építő, az új zsidó nő. Önérzetes és igazi típus. A maga erjét a célnak adja. Szobrot érdemel.

Fekete Tivadar

Hogyan választ Németország köztársasági elnököt

Egyöntetű lelkesedéssel jelölik a német nép progresszív tömegei Hindenburgot. Március 31-én választják meg a harmincötévesek a köztársasági elnököt

Első napon kétszázharvenezren írták alá a Hindenburgot elnökke jelölő ívet

Berlin, február 5. Közölte az Uj Kelet, hogy a német társadalom minden számottevő tényezője és a német nép józan tömegei egyöntetű lelkesedéssel jelöli a köztársasági elnöki méltóságra Hindenburgot. Mindazonáltal Hitler, aki még napokkal ezelőtt a kampókeresztesek lapjaiban hirdette, hogy egyszerű közkatona akar maradni, ujabban megint azt hangoztatja, hogy nem tud kitérni a „nép kívánsága” elől és mégis jelölteti magát. E jelölés Hindenburg híveit nagyobb és erőteljesebb munkára serkenti és a Hindenburg melletti propaganda napról-napra kimélyül és nagyobbodik, nehogy Hitler hatalomrajutását megkönnyítse.

Az elnökválasztást az eddigi diszpozíciók szerint március tizenharmadikán tartják meg az egész birodalomban. A választás pontos terminusait egyébként a Reichstag jelöli meg. A törvény intézkedése szerint a választás napja csak vasárnap, vagy törvényes munkaszüneti nap lehet.

A birodalmi alkotmány idevonatkozó 41-ik cikke így intézkedik a választás tekintetében.

„A birodalom elnökét az egész német nép választja.

Választható minden német, aki 35-ik életévét betöltötte.”

A választásra vonatkozó birodalmi törvény rendelkezése szerint mindazok, akik jogosultak a reichstagi választásra, választói az elnöknek is. A választás köz-

ről megszüntethető a jelen törvény életbeléptetésétől számított 1 hónapon belül, a régi királyságban április 23-ára, Erdélyben május 1-re szóló érvénnyel. A háztulajdonos közjegyző, portarel vagy más bíróság útján értesítendő az előirt időpontban.

— Colfescu ügyvéd mondotta dr. Pop Jonelnek, hogy a kolozsvári furcsább perek, a legdek és a legsúlyosabb el a törvényeseken ezeket el, ha nem a teljes bizonyítékok r igazolására, hogy

a Giurgiu Traian ítéletet tulajdonké székli tanács, hanem egyedül

Az emlékeztető tör Colfescu kérészakra árdetését elnapolják meg az ítélethírdetés tanács tagjait Colfescu terrorizálta. Bizony hogy

a törvényszék tan alatt Colfescu be rák szobájában és megfogalt

A törvényszéki ta állása hiábavalónak délelőtt kellett vol fescu ügyész sakkhu délutánra halasztott utánig Colfescu ügy tétett a bírák ellen ez az ítélet, mely va a román igazságszol

„A bíró pregnán

— Régi ügyvéd dr. Pop Jonel — merészelt az ítéle rákra befolyással le ségének pregnans m ben az ítéletben, m lönbözik attól a lehe

egy ügyvéd elő ítélettel menjen a az ítéletet rákény

Ez is csak egy törté tanács, amely az ü olyan tagokból állot rendkívül tájékozatl képzett polgári jogt egyetemi katedráig mak, de bűntényekbe

Vissza a háboruba?

— Régi ügyvéd dr. Pop Jonel — merészelt az ítéle rákra befolyással le ségének pregnans m ben az ítéletben, m lönbözik attól a lehe

Colfescu ügy

A
it
V

A tábla lo

aki ellen

Cluj-Kolozsvár, Kelet tud.) A kol délelőtti tárgyalás kóságos demonstrá ügyész ellen. Mint ügyész vádintárvá Traian ügyvéd el emén. Az elsőfokú vényszék a fővádl munkást hathónap sújtotta, míg Gra dr. Giurgiu Traian börtönnel maraszt

Több

A mai felebbvit mint negyven ügy védőbeszédében o goztattak Colfescu lyeek méltán a leg kelthetik. A forr után felvonult a ro jogászai kara. A Bán Józsefnét dr képviselte, míg a v dr. Bartha Ignác, Giurgiu János, dr Georgescu Mircea Bartha Ignác, dr. Muica Juon a per ták a tábla előtt, emelkedett szólásr védőbeszédet tartó tőkora hivatkozva te, hogy Colfescu a bíraktól az elsőf

Hogyan ítéletet

— Colfescu ügy

mondotta dr. Pop Jo

dött a kolozsvári

furcsább perek, a l

dek és a legsúlyosab

el a törvényeseken

ezeket el, ha nem a

teles bizonyítékok r

igazolásra, hogy

a Giurgiu Traian

ítéletet tulajdonké

székli tanács, hanc

egyedül

Az emlékeztető tör

Colfescu kérészakra

árdetését elnapolják

meg az ítélethírdetés

tanács tagjait Colfe

terrorizálta. Bizony

hogy

a törvényszék tan

alatt Colfescu be

rák szobájában és

megfogalt

A törvényszéki ta

állása hiábavalónak

délelőtt kellett vol

fescu ügyész sakkhu

délutánra halasztott

utánig Colfescu ügy

tétett a bírák ellen

ez az ítélet, mely va

a román igazságszol

„A bíró

pregnán

— Régi ügyvéd

dr. Pop Jonel —

merészelt az ítéle

rákra befolyással le

ségének pregnans m

ben az ítéletben, m

lönbözik attól a lehe

egy ügyvéd elő

ítélettel menjen a

az ítéletet rákény

Ez is csak egy törté

tanács, amely az ü

olyan tagokból állot

rendkívül tájékozatl

képzett polgári jogt

egyetemi katedráig

mak, de bűntényekbe

Colfescu ügyész ellen demonstrált tegnap a táblán a kolozsvári ügyvédi kar

A bírák terrorizálásával és részrehajló ítéletek önkényes megfogalmazásával vádolták Colfescu ügyészt

„Állításaimat bizonyítani tudom” — mondotta Pop Jonel. Tapssal és bravó-felkiáltásokkal demonstráltak az ügyvédek a Colfescu által a vádlottak padjára ültetett kollégájuk mellett

A tábla jogerősen felmentette dr. Giurgiu Traian ügyvédet, aki ellen Colfescu ügyész törvényszéki ítéletet csikart ki

Cluj-Kolozsvár, február 5. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári tábla péntek délelőtti tárgyalása az ügyvédi kar vastagos demonstrációja volt Colfescu ügyész ellen. Mint ismeretes, Colfescu ügyész vádintárványt tett dr. Giurgiu Traian ügyvéd ellen okirathamisítás címén. Az elsőfoku tárgyaláson a törvényszék a fővádlott Ban József CFR munkást hathónapi börtönbüntetéssel sújtotta, míg Graf János ügynököt és dr. Giurgiu Traian ügyvédet kéthónapi börtönnel marasztalta el.

Több mint negyven ügyvéd a mai felelővital tárgyaláson több mint negyven ügyvéd vonult fel és a védőbeszédében olyan vádakait hangzottak Colfescu ügyész ellen, amelyek méltán a legnagyobb feltűnést kelthetik. A formalitások elvégzése után felvonult a rendkívül érdekes per jogászai kara. A kártérítést igénylő Ban Józsefnét dr. Gherman Traian képviselte, míg a vádlottak védelmében dr. Bartha Ignác, dr. Muica Juon, dr. Giurgiu János, dr. Pop Jonel és dr. Georgescu Mircea jelentek meg. Dr. Bartha Ignác, dr. Giurgiu János és dr. Muica Juon a per jogi részét ismertették a tábla előtt, majd dr. Pop Jonel emelkedett szólásra és feltűnést keltő védőbeszédet tartott, melyben bizonyítékokra hivatkozva, azt az állítást tette, hogy Colfescu ügyész kiterroizálta a bíráktól az elsőfoku ítéletet.

Hogyan erőszakolta ki az ítéletet Colfescu — Colfescu ügyész működésével — mondotta dr. Pop Jonel — új korszak kezdődött a kolozsvári ügyészségen. A legfűresebb perek, a legmeglepőbb vádbeszédek és a legsúlyosabb ítéletek hangzóttak el a törvényszéken. Nem mondhatnám ezeket el, ha nem állanának abszolút hiteltelen bizonyítékok rendelkezésemre annak lezárására, hogy a Giurgiu Traian dr. ellen hozott ítéletet tulajdonképpen nem törvényszéki tanács, hanem Colfescu ügyész egyedül hozta meg.

Az emlékeztető törvényszéki tárgyaláson Colfescu kiterroizálta, hogy az ítélet kártérítését elnapolják. A pár nap alatt, míg az ítélethirdetés napja elérkezett, a tanács tagjait Colfescu ügyész állandóan terrorizálta. Bizonyítékaim vannak arra, hogy a törvényszék tanácskozásának ideje alatt Colfescu bentartózkodott a bírák szobájában és résztvett az ítélet megfogalmazásában.

A törvényszéki tanács minden ellenállása hiábavalónak bizonyult. Az ítéletet délelőtt kellett volna kihirdetni, de Colfescu ügyész sakkuzására a törvényszék elútonra halasztotta az enunciaciót. Délutánig Colfescu ügyész újabb attackot intézett a bírák ellen és így született meg az ítélet, mely valóságos szégyenfoltja a román igazságszolgáltatásnak.

„A bíróság függetlenségének pregnáns megsértése” — Régi ügyvéd vagyok — mondotta dr. Pop Jonel — de még egyszer sem merészeltem az ítélethozatal előtt a bírákra befolyással lenni. A bíró függetlenségének pregnáns megsértését látom ebben az ítéletben, mely semmiben sem különbözik attól a lehetőségtől, hogy egy ügyvéd előre megfogalmazott ítélettel menjen a törvényszék elé és az ítéletet rákényszerítse a bírakra.

Ez is csak egy történet lehet, hogy a tanács, amely az ügyben ítéletet hozott, olyan tagokból állott, akik büntetéseknél rendkívül tájékozatlanok. A tanácselnök képzett polgári jogász és mint ilyennek egyetemi katedráig terjedő ambíciói vannak, de bűnügyekben teljesen tudatlan.

Ezzel a bizonytalansággal magyarázható hogy Colfescu ügyész, nagyobb tudásával és nagyobb szolgálati rutinjával, ki tudta erőszakolni ezt az ítéletet.

Jogtíprás, ami itt történt és ami még szomorubb: a kolozsvári törvényszéken ez már uzassá vált, hogy minél súlyosabb ítéletet tudjon az ügyészesség kimutatni.

Rossz paragrafusok az ítéletben

— A jelenlegi ítélet nyilvánosságra hozatala a legkülönösebb módon történt. Az ítélet indokolását hiába kérte napokon keresztül a vádlott, azt nem adta ki a törvényszék. Végül megkaptuk az ítéletet, de szörnyű jogi tévedések voltak benne.

A törvényszék rossz paragrafusokra hivatkozott benne.

Kénytelenek voltak visszakérni az ítéletet, hogy kikorrigálják.

Pop Jonel kijelentései hatalmas feltűnést keltettek egy a hallgatóság körében, mint a táblai tanácsban. Balasan táblai elnök csendes észrevétellel megakasztotta a Colfescu elleni vádak további felsorakoztatását. Pop Jonel ekkor a tényállást ismertette és végeredményben nem kért olyan méltánylást a táblától, mely Giurgiu Traian egyéni kvalitásaira van tekintettel, de kérte, hogy a megesorított jogszolgáltatást rehabilitálja a tábla azzal, hogy dr. Giurgiu Traian ellen hozott, karrierjébe vágó elsőfoku ítéletet megsemmisíti.

„Mindezt csak azért...” — Dr. Mircea Georgescu emelkedett ezután szólásra. Elgáns, szónoki erővel és elánal felépített beszédében az ügyvédi kar együttérzését tolmácsolta dr. Giurgiu Traiannak. Colfescu ügyész működése túlságosan ismeretes — mondotta. — Egyes perekben fantasztikus dolgokat művel. Vádol, amikor védenie kellene és véd, amikor vádolnia kellene.

Mindezt azért, hogy másnap a lapok hasábjait írjanak róla és arcképeit közöljék.

Francia jogtudós könyvéből olvas fel Giurgiuéval teljesen hasonló esetet, amely nem kisebb emberrel, mint Vivianival történt meg. Végül nem kíván semmit felhozni a vádlott ügyvéd védelmére, hanem megelégszik azzal, hogy baráti kézzorítással biztossítsa együttérzéséről dr. Giurgiu Traiant.

Az ünnepélyes kézfogás — A közönség tapsai és bravokiáltásai közepette Georgescu Mircea kezét nyújt a vádlottnak. A teremben tartózkodó ügyvédek felállással demonstrálnak dr. Giurgiu Traian mellett. Balasan tábla-elnöknek csemetéssel kell helyreállítania a teremben a fegyelmet, majd dr. Gherman Traian a magánvádló részéről a kártérítés ügyében szólalt fel.

Camaresescu főügyész vádbeszéd nélkül tartotta fenn a vádat Ban József és Graf János ellen,

nem képviseli azonban a vádat dr. Giurgiu Traian ellen.

Tíz percig tartott a tábla tanácskozása, mely az előrelátott eredménnyel végződött.

A tábla ítéletében megsemmisítette a törvényszék határozatát és felmentette a vád és annak következményei alól egy Ban Józsefet, mint a két mellékvádlottat.

Az ítélet indokolása csak annyit mond, hogy a tábla nem látott bünteseleményt fennforogni. Érdekes jelenet következett ezután: Camaresescu főügyész a közönség hangos helyeslése közepette jelentette be, hogy az ítéletet tudomásul veszi.

Ezzel az ítélet jogerőre emelkedett, mert Ban Józsefné csak volt férje és Graf ellen élt kártérítési felfolyamodással.

A kisebbségi minisztérium dolgozik az állampolgársági törvény módosításán

Paclisanu vezérigazgatót bízták meg a módosító javaslat kidolgozásával

Bucuresti-Bukarest, február 5. (Az Uj Kelet tud.) Az állampolgársági törvény módosítását, mint ismeretes, dr. Pop Valer, az új igazságügyminiszter is megígérte. Pop Valer dr. elődje, az elhunyt Hamangiu, ténylegesen megszavaztatott a parlamentben egy egyezkedő törvényjavaslatot, amely módosította ugyan a jelenleg érvényben lévő törvényt, de csak egy egészen jelentéktelen kategóriának adta meg az el lehetőséget állampolgársági jo-

gainak elnyerésére. A Zsidó Párt képviselői tiltakoztak és a törvényjavaslat kiterjesztését kérték.

Ezek az intervenciók pillanatnyilag sikerrel kecsegtetnek. Az történt ugyanis, hogy Brandsch kisebbségi alminiszter vállalta magára az állampolgársági törvény módosításának kezdeményezését. A kisebbségi minisztériumban már tanulmányozzák is a módosító törvényjavaslatot. A javaslat előkészí-

tésével Zenovie Paclisanu vezérigazgatót, a kultuszminisztérium kisebbségi osztályának volt vezetőjét bízták meg. Mihelyt a kisebbségi minisztérium el készül munkájával, a javaslatot átküldi az igazságügyminisztériumba, ahol a bukaresti tábla elnökeiből összeállított bizottság fogja a javaslatot végleges formájában elkészíteni. Nem valószínű azonban, hogy a javaslat ebben a szesszióban a parlament elé kerül.

A pénzügyminisztérium másodszor is megcáfolja a bankjegyek lebélyegzésének hírét

Hogyan gondolja Argetoianu visszavinni a bankokba a teaurált pénzeket

Bucuresti-Bukarest, február 5. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium ma ismételten hivatalos kommunikátumot tett közzé, amelyben cáfolja azt, hogy a kormány a bankjegyek lebélyegzésére készülne. A kommuniké szerint ez a hír minden komoly alapot nélkülöz.

Azokkal a lapokkal szemben, amelyek ilyen irányú híreket közölnek, az alarm-törvény rendelkezései alapján fognak eljárni.

A közvéleményt meglehetősen meglepetésszerűen érte ez a cáfolat, amelyet az emberek nem tudtak mivel magyarázni. A valóság az, hogy a bankjegyek lebélyegzésének híre ténylegesen keringett a főváros beavatott politikai és pénzügyi köreiből. A hír alapját azok a kijelentések képezték, amelyeket Argetoianu pénzügyminiszter tett a Banca Nationala igazgatóságának legutóbbi ülésén. A pénzügyminiszter ezen az ülésen beszámolt külföldi utjának eredményeiről, majd vázolta a jegybank igazgatósága előtt a mezőgazdasági tartozások konvertálásáról szóló javaslat intézkedéseit. Az igazgatóság tagjai aggodalmuknak adták kifejezést afelől, hogy a tartozások ötven százalékra való redukálása és a konvertálás

hosszu terminusa csödbe fogja kergetni a mezőgazdasági bankok és hitelintézetek nagyrészt és általában súlyos kihatással lesz az egész hiteléletre.

Argetoianu a megjegyzésekre azt válaszolta, hogy közelebről olyan intézkedéseket fog tenni, amelyek visszahozzák a bankokba a magánosoknál dugva tartott és teaurált pénzeket és ilyen formán körülbelül 7-8 milliárd lej visszakerül a forgalomba. Ezt a kijelentést magyarázták oda, hogy Argetoianu Görögország példáját imitálva, le akarja bélyegeztetni a bankjegyeket. A Pangalos-kormány annakidején lebélyegeztette az összes görög bankjegyeket és ugyanakkor ötven százalékkal redukálta értéküket. A másik ötven százalék erejéig a bankjegyek birtokosai állami kölcsön-címleteket kaptak, négy százalékos kamattal. Más szóval az állam belső kényszerkölcsönt vett fel.

A Bukarestben terjesztett hírek szerint a bankjegyek lebélyegzésének célja elsősorban az lett volna, hogy visszahozzák a forgalomba a teaurált pénzeket és csak másodsorban szolgálja a belső kényszerkölcsönül. Az elkép-

zelés szerint a bankokban betétként kezelt pénzeknél 4-5 százalékos redukciónal lesz az egész hiteléletre. Természetesen figyelemmel lettek volna azokra, akik pillanatnyi szükségleteik kielégítésére és nem teaurálás céljából tartanak maguknál pénzt, kereskedelmi és iparvállalatok, stb. Ily módon az állam körülbelül kétféle milliárd lejhez jutna hozzá. (A jelenlegi bankjegyforgalom közel 24 milliárd lej tesz ki.) Ebből a pénzből kifizetnék a hátralékos tisztviselői fizetéseket és a pénz ismét forgalomba kerülne.

Körülbelül ez lett volna a bankjegy lebélyegzés sematikus terveze, amelyről Bukarestben beszéltek. A pénzügyminisztérium cáfolata kategorikus, a bankjegylebélyegzés tekintetében, de nyitva marad az a kérdés, hogyan gondolja Argetoianu a teaurált pénzeket visszavinni a bankokba — ha nem lebélyegzés útján — és milyen intézkedésekkel fogja parírozni azt a lesújtó hatást, amelyet a konvertálási törvénnyel kapcsolatos hírek a hiteléletre gyakoroltak.

1932 február 6.
 ékűnnepére.
 hatalmas kötetbe...
 mindenki itt van...
 Marguliesné kifejti...
 illiáns szervező...
 a bérlők...
 a jelen törvény...
 ország...
 progresszív...
 riák alá...
 den választónak egy...
 szólo rendelkezés...
 at a választás előtt...
 kell benyújtani. A...
 000 választónak kell...
 er választó helyett...
 endő abban az eset...
 portok nyújtják be...
 k a legutóbbi reich...
 lési ajánlást tettek...
 olni kell a jólétnek...
 amelyben hozzájárul...
 tatási javaslatba való...
 i kell továbbá a ha...
 ilatkozatát, hogy a...
 ötödik évét, hogy...
 állampolgár és nincs...
 jogosultságból. Iga...
 a hatóságoknak az...
 választói jogosult...
 nek.”
 A Hindenburgot újra...
 a kibocsátás utáni...
 linben harminchatez...
 277 ezren írták alá...
 sza...
 oruba?

Az Uj Kelet olcsó társasutazása Palesztinába

Tizedikéig tart a jelentkezési idő

Kongresszusok a mintavásár ideje alatt

Cluj-Kolozsvár, február 5. Lapunk tegnapi számában közöltük olvasóinkkal, hogy közösen a többi romániai és bulgáriai testvérszervezetekkel sikerült végre olyan előfeltételeket teremteni az erdélyi zsidóság részvételére a közös tavaszi társasutazásban, hogy most már a szerényebb igényű elbarátainknak is lehetővé vált a több mint 3 hetes és soha el nem muló lelkielményekben bővelkedő utazásban való részvétel. Tekintettel azonban a nagy érdeklődésre, kénytelenek vagyunk a jelentkezési határidőt február 10-ben fixirozni. Aki ezidőn belül írásban nem jelentkezik az egyidejűleg legalább 3000 lej előleget be nem küldő „Palesztinai Társasutazás” számlára a kolozsvári Kiszámlabankhoz (Str. Regina Maria 11): az előreláthatólag le fog maradni a Dáciával való utazásról. A Palesztinában eltöltendő 11 napnak a programja a következő:

- 23-án megérkezés Tel-Avivba.
- 29, 30, 31-én a tel-avivi Makkabia versenyeinek megtekintése.
- Április 1-én kirándulás Tel-Avivból Rischon Lecion, Rechoboth, Mikveh Jiszráel stb. kolóniákon keresztül Jeruzsálembe. Délután megtekintése a jeruzsálemi cionista intézményeknek. Este istentisztelet.
- 2-án a Szent Fal és az Óváros megtekintése.
- 3-án kirándulás Jeruzsálemből Jerikóba, a Holt-tengerhez és a Jordánhoz. Délután a Hár Házészim (Olajhegy), héber egyetem és egyetemi könyvtár, továbbá Beth Lechem és a Salomoni Vizművek (tavak) megtekintése.
- 4-én Jeruzsálemből Nablus, Jenin, Afuleh és az Émek több kolóniáján keresztül kirándulás a Tiberiási melegforrásokhoz.
- 5-én Tiberiásból délelőtt Kinereth, Daganjah és Jisron keresztül megtekintése a Ruthenberg Villanyerő Műveknek és vissza Tiberiásba. Délután Migdál és Rospinán keresztül Sáfedbe. Onnan vissza Tiberiásba.
- 6-án Tiberiásból Nazareth és Nahalalon keresztül Haifába. Haifa megtekintése és a Karmelre kirándulás. Délután vonaton vissza Tel-Avivba.
- 7-én részvétel a Tel-avivi Ötödik Nemzetközi Mintavásár ünnepélyes megnyitásán.
- 8-án reggel hajórászállás.

Azok a résztvevők, akik később akarják visszatérni, a saját költségükön, továbbra is ott maradhatnak, de csak az I. és II. osztályú jegyek érvényesíthetők a visszautazásnál. A teljes kirándulásban — Konstancától Konstancáig — való részvétel díja fedélközi hajóutal 16.500 és III. osztályú hajóutal 18.500 lej. A II. osztályon való utazás 4000 és az I. osztályon való utazás 7000 lejjel drágítja meg a részvételt. Aki a 11 palesztinai napot nem a társasággal együtt, hanem saját költségén külön akarja eltölteni, az ezáltal 11.000 lejjel kevesebbet kell fizessen hozzá a részvételért. A fenti összegben mindenki részére külön szükséges utlevél megcsinálási díja és költése nincs benne. A utlevél megszerzéséhez a következő iratok szükségesek:

1. Hitelesített másolata az állampolgársági bizonyítványnak, 1-1 certifiát de neurmarire, certif. de nastere, certif. de moralitate, certif. de identitate, certif. de imposit, certif. de militar (férfiaknak), 1 buletin de inscriere, 1 hitelesített szülői beleegyezés (kiskorúknak), 1 házastársi beleegyezés hitelesítve, 1 hitelesített szülői nyilatkozat, hogy kísérettel utazik (lányoknak) és 3 hitelesített fénykép.

Az ápr. 7-30 közötti tel-avivi nemzetközi mintavásár ideje alatt Tel-Avivban a következő konferenciák és kongresszusok lesznek megtartva:

1. „Tocereth Háárec Lógoláh” (palesztinai termékek terjesztése) kongresszus.
2. Zsidó Orvosok Világszövetségének kongresszusa (Palesztina mint üdülő ország).
3. Közkeleti építészek és mérnökök kongresszusa.
4. Palesztinai nagyiparosok kongresszusa.
5. Zsidó nevelőszervek kongresszusa.
6. Zsidó Diákok Világszervezetének kongresszusa.
7. Zsidó Sportegyletek Világszövetségének kongresszusa.

8. A Dolgozó Palesztina kongresszusa.
  9. Zsidó művészek kongresszusa, stb.
- Egész bizonyos, hogy éppen az odakerkezésünk idejében lesznek Palesztinában koncentrációval olyan óriási zsidó tömegek, amilyenek eddig az utolsó 2000 évben talán még sohasem voltak egyszerre. Csak résztvevőink kényelme miatt vagyunk tehát arra szorítva, hogy a jelentkezési időre mindössze egy hetet szabjunk meg, mert máskülönben a zsúfoltságban kényelmetlenül éreznék magukat a kirándulás résztvevői, ha nem köthetjük le idejében a szállodákat és autókat. Az utlevélre vonatkozó iratok nem annyira sürgősek, mert 10 nap alatt az utleveleket meg lehet szerezni. De fontos az azonnali jelentkezés és az előleg beküldése.

A tábla jogerősen felmentette Hajnal Miksát, akit az egyik kolozsvári zálogház tulajdonosa csalással vádolt

Bix tüzőtökészülékek miatti pereskedés jogerős felmentéssel végződött

Cluj-Kolozsvár, február 5. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári tábla Filipescu tanácsa pénteken délelőtt hirdette ki ítéletét abban a perben, amely Hajnal Miksa ügynök és Sebestyén Márk zálogháztulajdonos között zajlott le. Hajnal Miksa és Sebestyén Márk között régi pereskedés folyik, amely a Bix tüzőtökészülék vezérképviseletének kérdésében támadt közöttük. A törvényszék Hajnal Miksát megletésszerűen 8 hónapi börtönbüntetésre ítélte, ami ellen a vádlott felebezéssel élt a táblához.

A tábla előtt részletes vita fejlődött ki az ügyben, melynek során Hajnal Miksa bizonyítékokkal igazolta, hogy Sebestyén Márk a feljelentésben a va-

lóságnak meg nem felelő dolgokat állított. Sebestyén Márk és Hajnal Miksa közötti szerződésnek semmi köze nem volt a Kolozsvári Népbank és Zálogház Rt.-hoz, amelynek Sebestyén Márk az igazgatója. Bebizonyította Hajnal, hogy elszámolási viszonyuk alatt semmi differencia nem volt és Sebestyén tanui is ferdén állították be a történeteket.

A tábla a bizonyítási eljárás befejezése után kihirdette ítéletét, melyben felmentette Hajnal Miksát a vád és annak következményei alól. Az ítéletben Ilea táblai főügyész helyettes megnyugodott és miután Sebestyén a tárgyaláson nem is képviseltette magát, az ítélet jogerőre emelkedett.

KÖZGAZDASÁG

Megszigorították a francia ellenőrzést a Banca Nationala fölött

Kibővítették Auboin hatáskörét. Egy párizsi lap feltűnésteltető cikke

Bucuresti-Bukarest, február 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Párizsi Journal de Finance legutóbbi számában a következő érdekes cikket közli: „Február 7-én véget ér a román Nemzeti Bank ellenőre: Rouger Auboin mellé kirendelt két francia pénzügyi felügyelő missziója. Megbizatásukat nem fogják megújítani. Egyesek attól féltek, hogy emiatt meg fog gyengülni a román állam pénzügyei fölött gyakorolt francia kontrol, holott a lejt mi stabilizáltuk. A helyzet csakugyan különösnek látszott, miután Franciaország hatmilliárdot investált Romániába, ebből négymilliárdot közkelesönökhöz, kétmilliárdot pedig különböző vállalatokba. Csodálatosnak látszott, hogy Románia fölötti ellenőrzésüket éppen akkor gyengítjük meg, midőn a bukaresti kormány igyekszik Párizsban

újabb százmillió frankos hitelt szerezni a kincstár számára és midőn a román hatóságok újabb erőfeszítéseket tesznek, hogy pénzügyi talpraállításhoz a mi közreműködésünket megnyerjék. Ezek az aggodalmak túlzottaknak bizonyultak. Bizonyos politikai okokból a Banque de France véget akart vetni a két felügyelő további tevékenységének. A pénzügyminisztérium, amelyet Pauux bukaresti követ idejében informált, tudott erről a dologról. Poisson pénzügyi ellenőr ezzel szemben továbbra is állandóan Bukarestben fog maradni és akár a Banca Nationala igazgatóival, akár pedig más francia ellenőrökkel fog együtt dolgozni. Auboin hatásköre nemcsak, hogy fennmarad, de ki fogják szélesíteni. A Banque de France esetéről-estere munkatársakat fog állíthatni melléje.

Megszakadtak a kompenzációs pénztár felállítására irányuló tárgyalások

Románia megszigorítja a külföldi áruk behozatát

Bucuresti-Bukarest, február 5. (Az Uj Kelet tud.) A különböző miniszteriumok gazdasági osztályainak vezetői és a Nemzeti Bank kiküldöttei Vasilescu Carpen ipar- és kereskedelemügyi miniszter elnökele alatt ülést tartottak és ezen tárgyalás alá vették az ország gazdasági politikáját azokkal az államokkal szemben, amelyek beviteli korlátozásokat léptettek életbe az utóbbi időkben. Ezek az államok Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia, Lengyelország és Görögország. Több államban, mint Ausztriában és Magyarországon devizakorlátozások is állanak fenn. Te kintettel arra, hogy ezek a rendszabályok súlyosan sértik az ország érdekeit, a kormány tervbe vette, hogy Románia is korlátozó intézkedéseket fog

életbeléptetni a kérdéses államokkal szemben, amelyek azonban nem fognak a devizaforgalom ellenőrzésében kimerülni, hanem más jellegűek lesznek s amelyek modalitásait most tanulmányozzák. Elhatározta az értekezlet, hogy Románia az említett államokkal, elsősorban Ausztriával és Magyarországgal újból felveszi a megbeszéléseket a kompenzációs pénztár felállítására érdekében. Az erre vonatkozó tárgyalások már egyszer Bécsben és Budapesten megindultak, de azután megszakadtak eredmény nélkül. A tárgyalások körét most kiszélesítik és mindent elkövetnek, hogy a kompenzációs pénztár minél előbb megkezdhesse működését.

A kolozsvári háztulajdonosok szövetsége a városi ingatlanokat terhelő adósságok konvertálása ügyében folyó tárgyalások 7-én d. e. 11 órakor a városháza közgyűlési termében megtartandó rendkívüli közgyűlésre az érdekelteket érdeklődőket és a jelzálólag terhelt ingatlanok tulajdonosait ezuttal hívja meg.

EGYESÜLETI ÉLETT

A Cristal Palace termeiben folyó há 7-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel nagyszabású teadélutánt rendez a kolozsvári Zsidó Nőegylet. Kolozsvár zsidó asszonyainak eme nemes és valóban áldásos jótékonyaságot szolgáló rendezvényei, a kolozsvári zsidó ifjúság legkedvesebb szórakozásait jelentik és így értehető az az élénk érdeklődés, amely a vasárnapi teadélután iránt megnyilvánul.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó gyermekdélutánja. Az Árvagondozó kolozsvári csoportja február 7-én tartja meg 3-ik műsoros gyermekdélutánját a katolikus gimnázium dísztermében, pontosan 3 órai kezdettel. Műsor: 1. Prolog és conference Bergner Evi. 2. Szavál Cion felé Klein Zicuka. 3. Tánc Goldstein Elza kiséri G. Lili. 4. Vidám jelenet Vágó Médi. 5. Mandolin szóló: Waldhorn, Volga Szönyi Hansi. 6. Matróztánc Finkelstein Aliz és Stróli Hana. 7. Mese Hamburg Szerén. 8. Tánc Goldstein Margit és Irén. 9. Zongorajáték Silbermann Vera. 10. Gyermekjáték Bergner Evi. 11. Grotteszk tánc Fischer Vica és Hans Sári. 12. 1 felv. bohózat Benedek Ducu, Weiss Miri, Weiss Juli és János. 13. Kabare Fischer Nusi és Bubi. Aki gyermekének örömet akar szerezni, feltétlenül jöjjön el erre a hangulatos délutánra, ahol kedves körben szórakoztatni fogjuk kicsiny hallgatónkat. Kérjük gondoljanak arra, hogy a délután bevétele sok szegény árva sorsán fog segíteni. Szeretettel várjuk tehát gyermekekkel együtt. Erdélyi Zsidó Árvagondozó kolozsvári helycsoport.

A szigeti Samson nagyszerű kék-fehér kaliko bálja. Szombat este zajlott le fényes keretek között, mindvégig emelkedett hangulatban és nagy siker jegyében a máramoroszigeti „Samson” zsidó Ártelkai Club kaliko bálja. A bál iránt városzerte élénk érdeklődés nyilvánult meg és ennek az érdeklődésnek középpontjában a Miss Samson megválasztása állott. A bál színpompájának eredményeként Simon Lici, a szigeti Aviva Haavoda és a Birjon-szervezet lekes vezetőtagja nyert el a Miss Samson címet, udvarhölgyre pedig Birnbaum Tekla és Fesztinger Mancsi lettek. Simon Licit és az udvarhölgyeket meleg ünneplésben részesítették a bál közönség. A Samson kaliko-bálja maradandó élmény volt mindazok számára, akik azon résztvettek.

Dr. Tomaschoff Sarah héber énekművész turnéja Erdélyben. Ritka művészetben részve és hó folyamán Erdély zsidó közönségének. A külföldi metropolisokban nagy sikerrel szerepelt és igen jónévé héber ének- és dalművész, dr. Sarah Tomaschoff (Bratislava) az Erdélyi Zsidó Árvagondozó meghívására egy turnéra jön, melynek során az összes nagyobb erdélyi és bánáti városokban fog lépni. Dr. Tomaschoff S. neve jól ismert a bécsi és pozsonyi rádió révén, de különösen az idei szezonban Budapestben megtartott óriási sikerű önálló koncertje tette őt úgy a zsidó, mint nemzsidó műértő közönség előtt ismertté s emellett a legkiválóbb előadó művésznök sorába. Műsorán héber és jiddis műdalok, népdalok, valamint egyházi énekek és világi áriák szerepelnek. Fellépését, mely egyvánduló zsidó művészeti szenzáció és kiemelkedő esemény lesz, nagy érdeklődéssel várják. A turné részleteiről közönlébről tájékozhatni fogjuk olvasóinkat.

Kacagta'6
purimi egyfelvonásos

Telitalalat

a Kórházsorsjegy bonyodalma
Hat szereplő
Egyszerű díszletek
Ara előadási jogdíjjal együtt 300 lej.
Megrendelhető az Uj Kelet könyvszertárhán

Japán bes

Tokióban át harakirit követően megjelent

A SZ

A távolkeleti események borus veszélye a tekintet, hogy a harakirit követően alábbi mány válasza, hatalmas demars értelmű. Kertel megnyugtató volt fogja kielégíteni makat s így való számolnia kell ez avatkozással.

A japán hadi már csak azért kényszerült, mert állása egyre fok lendületet nyer. zását és erőszak csak a kínai ellen az az előre nem hogy Charbin meg jtkormány éles Tokióban. Erre a nem számítottak, hitték, hogy a m nek a szovjetkora tató kijelentése orosz külpolitika

A helyzet tehát most is súlyos és feszültségekkel t európai hatalmak lása egyre nagyobb és Nanking előtt ható, hogy az újabb, az előzőm erélyesebb hang ténzi a japán ko

A távolkeleti e legújabb jelentés

Char átmé London, február külügyminisztérium hatalmak diplom legutóbbi jegyzék Japan hajlandó szüntetésére, ha séget vállal, de góstitás folytatás Shanghai ügyét riától s elutasít, tendő semleges veteági közvetítés kat. Sapei és a sok továbbra is nak. Nemura, az nok elutazott jap a flotta feletti

Hivatalos cáfol magát Sangha Sinosawa tengerancsnoki tisztését az első plenségnak tart

Ma 4000 japán haiba, Mandzsuri öldöklő harc foly bevonulás után a bízta moszkvai nyugtató közlése népbiztosság előtt tatta, hogy a me jelleget s a megs ruan ügyelni fog érdeket ne sértse reállítása után a teni Charbint.

A jap patai letről London, február gyedében, Sapeib nehéztüzérség, a centrált támadás tűzvész támadt. roszrészt újra lát gat felé terjed s nemzetközi konce

Sapei lakosság Alalt negyedmill ol

A japánok a n gának tiltakozás

Japán hajlandó az ellenségeskedések beszüntetésére, de nem mond le a mozgósítás folytatásáról

Tokióban átadták a válaszigygyeket az angolszász-hatalmak demarsára. Shiosawa tengernagy harakirit követett el. A kínaiak csodálatraméltó hősiességgel állanak ellent Shanghai körül. Tokióban meglepetést keltett a kínaiak erőteljes ellentállása. Nankingban a harcok elcsendesedtek

A szovjet tiltakozást jelentett be Tokióban Charbin megszállása ellen

A távolkeleti események frontján a háborús veszély annak ellenére sem csökkent, hogy a harcok hevessége bizonyos mértékben alábbhagyott. A japán kormány válasza, amelyet az angol-szász hatalmak demarsára adott, tele van kétértelmű kérésekkel, anélkül, hogy megnyugtató volna. Ez a válasz aligha fogja kielégíteni az angol-szász hatalmakat s így valószínű, hogy Japánnak számolnia kell egy még erőteljesebb beavatkozással.

A japán haditevékenység egyébként már csak azért is bizonyos mérsékletre kényszerült, mert a kínai csapatok ellenállása egyre fokozódik s egyre nagyobb lendületet nyer. Japán imperialista nagy zását és erőszakosságát egyébként nemcsak a kínai ellenállás korlátozza, hanem az az előre nem látott körülmény is, hogy Charbin megszállása miatt a szovjetkormány éles tiltakozást jelentett be Tokióban. Erre a tiltakozásra a japánok nem számítottak, mert nyilvánvalóan azt hitték, hogy a moszkvai japán nagykövetség a szovjetkormánytól tett megnyugtató kijelentése ki fogják elégíteni az orosz külpolitika irányítóit.

A helyzet tehát a Távolkeleten még most is súlyos és komplikált, vérszerű feszültségekkel telített. Egyidejűleg az európai hatalmak hadihajóinak felvonulása egyre nagyobb méreteket ölt Shanghai és Nanking előtt. Ezzel egyidejűleg várható, hogy az angol-szász hatalmak újabb, az előzőnél valószínűleg sokkal erősebb hangú jegyzéket fognak intézni a japán kormányhoz.

A távolkeleti eseményekről beérkezett legújabb jelentéseket alábbiakban adjuk:

Charbin megszállása csak átmeneti jellegű?

London, február 5. Tokióban a japán külügyminisztérium részéről átadták a hatalmak diplomáciai képviselőinek a legutóbbi jegyzékre adott japán választ. Japán hajlandó az ellenségeskedések beszüntetésére, ha erre Kína is kötelezettséget vállal, de nem mondhat le a mozgósítás folytatásáról. Követeli, hogy Shanghai ügyét különítsék el Mandzsuriától s elutasítja egy a Sapeiben létesítendő semleges zónára, mint a népszövetségi közvetítésre vonatkozó javaslatokat. Sapei és a környező erődített állások továbbra is tűzvérségi tűz alatt állanak. Nemura, az új japán flotta parancsnok elutasított japánból Sanghaiba, hogy a flotta feletti vezényletet átvegye.

Hivatalos cáfolatok ellenére tartja magát Sanghaiban az a hír, hogy Shiosawa tengernagy, aki flottaparancsnoki tiszteltől történt felmentését az első pillanattól fogva esztelenéggel tartotta, harakirit követett el.

Ma 4000 japán katona érkezett Sanghaiba. Mandzsuriában Charbintól délre oldókló harc folyik. A városba történt bevonulás után a tokiói kormány megbízta moszkvai nagykövetét, hogy megnyugtató közléseket tegyen a külügyi népbiztoság előtt. A nagykövet hangoztatta, hogy a megszállás csak átmeneti jellegű s a megszálló csapatok szigorúan ügyelni fognak arra, hogy orosz érdeket ne sértsenek. A nyugalom helyreállítása után a japánok ki fogják irtani Charbint.

A japánok visszavonták csapataikat a koncessziós területeiről

London, február 5. Shanghai kikötői negyedében, Sapeiben a japán szárazföldi nehéztűzvérségi, a hadi és légi flotta koncentrált támadásai következtében újabb tűzvérségi támadt. Csaknem az egész városrészt újra lángokban áll. A tűz nyugat felé terjed s ismételt fenyegeti a nemzetközi koncessziós területét.

Sapei lakossága az utóbbi két hét alatt negyedmillióról egyötöd részére olvadt le.

A japánok a nemzetközi zóna hatóságainak tiltakozására visszavonták csapa-

taikat a koncessziós területről.

A sanghaji északi pályaudvar körül a harcok a kínaiakra kedvezően alakultak. A második és ötödik japán tengerész zászlóaljakat a bekerítés veszélye fenyegeti. A kínaiak nagy elszántsággal küzdenek.

Egyidejűleg a sanghaji kikötői negyed-től keletre japán bombavető repülőgépek és két kínai hadirepülőgép között légi harc fejlődött ki. Ugy hírlik, hogy egy japán bombavető lezuhant, két gép pedig kényszerleszállást végzett.

Sapei légi bombázása és a nehéz tüzérség pergőtűze a kikötői negyed ellen tovább tart.

A kínaiak rettenetesen tartják állásaikat.

Sanghai elé ma megérkezett a Kent

angol cirkáló, hét amerikai torpedóromboló és egy amerikai csapatszallító hajó 1200 amerikai katonával Manillából. Ezzel a nemzetközi negyed amerikai sorakatonaságának létszáma már hatezer főre emelkedett.

Újabb ezer főnyi japán gyalogság is partra szállt Sapei előtt. Egy gyalogdandár érkezését szombatra várják s még körülbelül 10 ezer főnyi japán sorkatonaság van utban különböző szállítóhajókon Shanghai felé.

A nagy meglepetés

London, február 5. Tokióban meglepetést kelt a kínaiak erőteljes ellenállása Shanghai körül. Erre a japán hadvezetőség aligha számított. Azt hitték, hogy a kínaiak nem tudnak majd ellenállani a nehéz tüzérség és a bombavető bombái-

nak s rövidesen teret engednek a japán rohamnak.

De az ellentámadások során a kínaiak kétségessé tudták tenni az ostromlók eddigi eredményeit, városrészeket rohammal újra birtokba vettek s ezeket most a leggyilkosabb pergőtűzbe is tartják.

Emiatt a hadvezetőség újabb erősítések Kinába küldését határozta el.

Az összelőtt Wu-Sung erőd körül is tovább folyik a harc. 13 ezer kínai menekültet szállító hajóknak ismét vissza kellett térniük Sanghai kikötőjébe, mert a japán flotta és a szárazföldi nehéz tüzérség ágyutűzzel visszakényszerítette a hajókat.

A nemzetközi koncessziós terület élelmiszerellátása nehézségekbe ütközik.

Nankingban nyugalom van

London, február 5. Nankingban nyugalom van. Amerikai torpedónaszádok horgonyt vetettek a partok mentén s elválasztották egymástól a japán hadihajókat s a kínai őrnaszádokat. Az összeült közlések veszélye már ezzel is csökkent. Ezenfelül érvényben van a fegyverszüneti megállapodás, melynek értelmében egyik részről sem kezdeményeznek ellenséges akciót s csak védekezni fognak, ha ezt a másik fél kirovokálja.

Amerikai hadihajón angol és amerikai nők és gyermekek csoportja Nankingból Sanghaiba érkezett, ahol a nemzetközi negyedben helyezték el őket ideiglenesen.

Újabb jelentés szerint a szovjetkormány tiltakozott Tokióban Charbin megszállása ellen.

Az Agabekov-ügyben letartóztatott GPU-terroristák a bukaresti törvényszék előtt

A törvényszék megerősítette a vádlottak ellen kibocsátott letartóztatási végzést

Bucuresti-Bukarest, február 5. (Az Uj Kelet tud.) Az Agabekov-ügyben letartóztatott GPU-terroristák ellen a bukaresti vizsgálóbíró ismeretesen letartóztatási végzést bocsátott ki. Az illovi törvényszék tegnap délután tárgyalta a letartóztatási végzések megerősítésének ügyét. A törvényszék épületét csendőrök szállták meg, hogy az előrelátható tolongásnak elejét vegyék és hogy esetleges manifesztációkat megakadályozzanak. A terroristákat a vacarestii börtönből szállították a törvényszék épületébe és a vádak súlyosságának sorrendjében hallgatták ki őket.

Elsőnek Alex Grisa került sorra. A Krimi félszigeten született, harmincnyolc éves, foglalkozására nézve lakatos és a konstantinápolyi szovjetflotta szolgálatában áll. Azért jött Konstantinápolyba, hogy „segítsen Agabekovnak és vezesse el őt Odesszába.” Utasítása volt erre nézve Ivanovics Nicolajtól, a konstantinápolyi szovjetflotta vezetőjétől. Utlevél nélkül jött az országba, elbujt a Filomela fedélzetén. Tagadja, hogy el akarta volna rabolni Agabekovot és tiltakozik az ellen, hogy gyilkossági szándékai lettek volna.

Elnök: Mivel foglalkozik Konstantinápolyban?

Grisa: Az a feladat, hogy figyeljem azokat a hajókat, amelyeket az orosz tengeriflottától elloptak és hogy próbáljam azokat visszaszerezni.

Elnök: Szóval kém?

Grisa: Szó sincs róla, ez még nem jelent kémskedést.

Az orosz származású Grisát tolmács útján hallgatták ki. Ugyancsak tolmács útján hallgatták ki Tzoncseff harminc három éves bulgár nemzetiségű terroristát. Kijelenti, hogy kereskedő, rendes utlevéllel jött Romániába. Lecocq-kal, akinek egy hajóra lett volna szükség. Ő akarta a hajót közvetíteni és ezért százalékokat kapott volna. Fogalma sincs, mit akart Lecocq a hajóval, semmilyen elrablásról nem tud.

A következő vádlott Szava Szamoridisz negyvenöt éves, konstantinápolyi görög, foglalkozására nézve kereskedő.

Elnök: Mit kerestél Romániában?

Szamoridisz: Valami szóval üzletet akartam lebonyolítani. A konstantinápolyi orosz kereskedelmi kirendeltségtől kaptam erre megbízást.

Elnök: Nem tudta, hogy Romániának nincsenek kereskedelmi kapcsolatai Oroszországgal?

Szamoridisz: A két állam között nincs, de magánosok között lehetnek kapcsolatok.

Igen érdekes vádlott következik sorra, a francia Lecocq. Negyvenöt éves, foglalkozására nézve mérnök, párisi lakos. Azért jött Romániába, hogy Agabekov számára vizumot szerezzen a bulgár követségen.

Elnök: Egy ilyen semmisségért képes volt Párisból Bukarestbe jönni? Milyen kapcsolatai voltak magának a bulgár követséghez?

Lecocq: Ismertem néhány embert

Bukarestben. Amugy is Romániába jöttem volna, mert érdekelt a konstantinápolyi játékkaszinó bérlete. Nem sikerült a vizumot megszereznie. Bukaresti ismerősei nem ismerték a bulgár követet. Tiltakozik a vádak ellen.

Az utolsó vádlott Spiru Katapodisz, a Filomela parancsnoka. Csak abban érzi magát bűnösnek, hogy olyan utast vett fel hajójára, akinek nem volt utlevele.

Procop Dumitrescu vádbeszédében a letartóztatási végzések megerősítését kéri. Solomonescu, Stanciu, Sadoveanu, Velican és Braileanu védők beszédei után a törvényszék megerősíti a letartóztatási végzést.

Nesselrode gróf sajtópere és a táblai regiszterre esett tintafolt

Egy tintafolt következtében majdnem jogerőre emelkedett a kolozsvári törvényszéknek a nagyváradi Estilap ellen hozott ítélete

Cluj-Kolozsvár, február 5. (Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet részletesen ismertette azokat a sajtópereket, amelyeket gróf Nesselrode Károly nagyváradi törvényszéki tanácselnök indított különböző lapok munkatársai ellen, akik a magánéletében elkövetett dolgok miatt lapjaikban megtámadták. Többek között sajtópert indított Nesselrode a nagyváradi Estilap ellen is és a nagyváradi tábla a kolozsvári törvényszéket delegálta a tárgyalás lebonyolítására. A törvényszék elmarasztalta az Estilapot és a kártérítés kifizetésére egyetemlegesen kötelezte Hegedűs Nándor lap tulajdonost, Marton István főszerkesztőt és a Sonnenfeld nyomdai műintézetet.

Az ítélet ellen dr. Szegő Imre útján felebbeszélt az érdekelt és így került a per a kolozsvári tábla első szekciójába. A tárgyaláson Nesselrode személyesen jelent meg, míg védőügyvédje, Saragea Zamfir volt. A tárgyalás megkezdésekor Saragea azt a meglepő kérelmet terjesztette a tábla elé, hogy utasítsa el a felebbeszélt, mert azt Szegő Imre dr. a terminus lejártá után, december 17-ikén nyújtotta be. Szegő Imre dr. a legnagyobb meglepetéssel vette tudomásul a bejelentést és fel-

mutatta a felebbezés másolatát, melynek felzetére a táblai iktatóhivatalban a december 7-iki bélyegzőt ütötték rá. A felebbeszélt tehát december 7-ikén nyújtotta be és így csak tévedés következtében állhatott elő, hogy Saragea a felebbezésről olyan másolatot kapott, amelyen a december 17-ki dátum szerepel.

Szegő dr. kérésére a tábla elrendelte, hogy az iktatóban vizsgálják meg a regisztert. Itt azonban az a kellemetlen meglepetés érte az érdekeltet, hogy a regiszter éppen azon a helyen van leöntve tintával, ahol az érkezési dátum szerepel.

Dr. Szegő Imre ekkor a táblától a tárgyalás elnapolását kérte, hogy a házivizsgálat megállapíthassa, miként kerülhetett a különös tintafolt a törvényszéki bíró tárgyalása ügyében be nyújtott felebbezés iktatószámára.

Vissza a háboruba?

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

Követtem apámat az új házba, mely tele volt a gyaluforgács és a firneisz sivár szagával. Hallottam apám főnökét szavalni:

— Keményfa-padló, Hermann! Elsősztályu tűzhely! Villanyvilágítás! Modern angol klozett! Ó és kicsoda angol klozett! Csak Amerikában van ilyen angol klozett! Láttál valaha Európában egy ilyen angol klozetet?

Apám ugyanugy el volt ragadtatva, mint a főnöke, hallottam, amint a feltételek után érdeklődik.

— Nagyon egyszerű — mondta a főnök. — A következő hónap munkabérednek a felét levonom és ezzel fedezést nyer a háromszáz dollár lefizetése. Azon túl még csak tíz dollárt tartok viszsza hetenként a munkabéredből. Kilenc év alatt a ház a tied, Miendet pontosan kiszámítottam a részre, Hermann.

Apám szívélyesen megköszönte. Hazafele megkérdezte apám anyámtól:

— Nos, mi a te véleményed most, Kati?

— Nem nekem való; — mondta anyám. — Miért nem? — kérdezte felháborodva apám. — Annyira belebolondultál abba a bűdös East-Side-be?

— Nem, — mondta anyám, — de itt rettenetesen egyedül lennék. Én csak egyszerű emberekhez illek; itt nélkülözöm a Christie Streeti szomszédokat.

— Itt is lesznek szomszédaid, — mondta apám.

— Ne kényszeríts, Hermann, — könyörgött anyám. — Nem tudom megenni, Hermann. Ha csak rá gondolkol belefájdul a szívem.

— Ostobaság! — kiáltotta apám és harapdálta a szivarját. — Én mondom nekéd, ide költöznék! Nem hagyom magam lebeszélni! Nem akarok egész életemre East-Side-i koldus maradni! Megértetted?

Anyám elfordította az arcát apámtól és szöszölte a gíz-gáz, az iszapot, a Borough-Park e csábító jelképeit.

Egy péntek este történt, két hónappal később. Anyám kendőt kötött a fejére, meggyújtotta a szombati gyertyákat és megáldotta. A lakásunk tiszta és kitakarított volt, betelve a szombat csendes, háziasszonyokéval, amit a zsidók úgy fogadnak, mint egy menyasszonyt. A tűzhelyen gőzölgött a vacsora. Mi gyerekek éhesek voltunk. Apánk még nem jött meg a munkából, Pénteken különben korábban szokott hazajönni.

Anyám az asztalra állította a gyertyákat. Behozta a tányérokat, azután leült és várt. Kopogtak az ajtón. Anyám azt mondta: „Tessék”. Egy sovány, kistermetű, szakállas zsidó, mázoló munkarubanában, lépett be. Elveszett tekintettel nézett anyámra.

— Jó szombatot! — dadogta.

— Jó szombatot! — válaszolta anyám és elsápadt.

— Kedves férje festő-csoportjához tartozom, — mondta a férfi, megnedvesítve ajkát.

— Valami történt? — kérdezte anyám és idegesen a kötényéhez kapott.

— Megsebesült, — mondta a kis mázoló.

— Megsebesült? — szakadt ki anyám-ból.

— Egy állvány összeomlott s két másik festővel lezuhant. Itt van az inge és a munkaruhája. A Zion kórházban fekszik. Engem küldtek, hogy értesítsem Önt.

— Meghalt! — ordította anyám.

— Nem, nem, Isten ments, azt nem! — nyugtatta meg a férfi. — Az orvos azt mondja, hogy életben marad. Csak a lábait törte el, semmi egyéb.

Anyám leült egy székre és fakó hangon mondta:

— Hozzon egy pohár vizet.

A férfi a vízvezetékhez sietett s hozott egy pohár vizet. Anyám kiitta, azután halkan elkezdett sírni s a kendője egyik esücskével törölgette a könnyét.

— Szegény Hermannom! Szegény Hermannom!

A kis mázoló megpróbálta vigasztalni. Kék gyapjukendővel törölgette izzadt arcát, köhintett és mondta:

— Mit csináljon az ember, minden má-

zolóval megtörténik ez egyszer. Talán legközelebb én jövök a sorra; nekem is van feleségem és gyermekeim. Ilyen az élet; bele kell nyugodnunk.

Az idegen elküldött a szomszédasszonyok után. Amikor a szomszédasszonyok megérkeztek, elment, még mindig ügyefogyott vigasz szavait dadogva. A szomszédasszonyok egész éjjel anyám mellett maradtak.

Egy hónappal később apámat hazahozták a kórházból. Mind a két lábára vastag gipszkötésbe volt pakolva. A zuhanás alkalmával a lábaira esett. Valamennyi csontja összetört.

Több mint egy évig nyomta az ágat. Három hónapig a Baruch Goldfarb-féle páholy nyolc dollár betegpénzt fizetett heteként anyámnak. Amikor ez a jövedelem megszűnt, a helyzetünk súlyosbodott. Egy alkalommal meglátogatott bennünket Zachariás Chohen, azután elfelejtett. Baruch Goldfarb hasonlóan meglátogatott és elfelejtett bennünket. Nem fordulhattunk senkihez sem. A Borough-parki házra történt befizetések egyszer s mindenkorra elvesztek. Elveszték apám szép álmai is.

Anyám egy Broadway-i Caffé Restaurantban kapott munkát. Én iskola után újságot árultam a Boweryn. Szinte egy éjszaka férfitá lettem. Anyámmal a család pénzügyeit én beszéltem meg. Megkezdtem harcomat a szegénység ellen.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Ma este kezdődnek az operett-előadások

Ki akar ingyenjegyet a Maya szerda esti premierjére?

Az egész operett-társulat megérkezett már Kolozsvárra. Ma este föl fognak csendülni a színházban a Lámpaláz ingerlő, nagyszerű dallamai. Négyheti szünet után újra megindulnak az operett-előadások a színházban. A viszontlátás öröme emlékeztetessé akarja tenni a színház s így az első felvonás után a közönség között 50 darab ingyenjegyet fognak kisorsolni a Maya jövő héten tartandó nagy premierjére. A Lámpaláz kényes témája és szabadszajúasága miatt csak fel nőtteknek való! Fiatal lányoknak nem tanácsos a megnézése. A Lámpaláz főszerepeiben Neményi Lilit, Tompa Bélát, Ihász Aladárt, Selmezt, Putnikot fogja viszontláthatni a közönség.

Vasárnap két előadás: d. e. 11 kor: Mánás Miska, este 9-kor: Alvinci húsárok. Vasárnap délelőtt 11-kor Mánás Miskát adják nagyon olcsó dumping-helyárakkal. A legdrágább jegy a föld-szint legelső sorában is csak 30 lej. A többi jegy ára 25, 20, 15, 10 és 6 lej. Este 9-kor a nagyhatású Alvinci húsárok kerül színre nagyon olcsó mozihelyárakkal. A saját kényelmét szolgálja, aki hamarosan gondoskodik jegyéről, mert közvetlenül előadás előtt türelmetlen torlódás szokott lenni a pénztár előtt.

Az idei évad nagy bombája: a Maya. Szerdán este fog lezajlani az idei évad várva-várt nagy eseménye: a Maya nagy premierje. A Maya nem szorul reklámrá. A Maya varázsa alól itt sem fog senki szabadulhatni. A Maya-láz itt is ki fog törni. A Mayát Kolozsváron mindenki meg fogja nézni. A Maya szerdai premierjének jegyei már most megválthatók.

Kedden este: Hushagyó keddi vidám kabaré. Aki felejteni akarja buját-baját, napi vesződségét, gondjait, az már most biztosítsa helyét a színház keddi esti, farsangvégi estéjére. Három órán át rengeten fog a nézőtér a kacagástól. Új tréfák, egyfelvonásos bohózatok, táncok, magánrészletek fognak tarkítani a műsort. Telitalálát — egy milliós nyeremény kalandjai, stb. stb. Rendes helyárak!

Két orvos

Két orvos lakott az uccánkban a szomorú fiatal dr. Isidor Solow és a kövér, vidám idősebb dr. Markus J. Axelrod. Mind a kettőnek ezen a télen sok dolga volt. Az orvosoknak, gyógyszeráraknak, temetkezési vállalatoknak és jótékony-sági egyesületeknek zsiros aratást hozott.

Az East-Side az orvosok számára mindig gazdag televény volt. Nagyon sok ragyogó és jelentős karrier épült az egy-millió szegény zsidó nyomorán.

Téli szegénység. Ki képes százezer bércaszárnya kollektív szenvedését leírni vagy csak elképzelnit is? A tuberkulotikusok és paralitikusok ezre; mindenütt éhség és nélkülözés; az elerőtlenedés világa, amelyben a gyomrok, a májak, a tüdők elrohadnak. Ezer szárnra haló csecsemők: álmatlanság — gond.

Tüdőgyulladás, tifusz és influenza suhantak ide-oda a házak fagyos folyosói s ütték halálos tréfájukat, mint az iskolás fiúk.

Mindenütt jajgatás. hisztéria, ideges szenvedés. A halottaskocsik olyan sűrűn mentek át az uccán, mint a szemetestargoncák.

Doktor Solow ezen a télen egyre soványabb lett. Leványadt csipő körül lötyögött a nadrág; szeméi beestek az álmatlanságtól. Dr. Markus J. Axelrod azonban ugyanugy mint azelőtt, vidám és kövér volt, virult, mint egy róza.

Az óházában a zsidók a rabbijaikat imádták. Amerikában az orvos volt a közösség idólj. Láttam, amint az asszonyok az East-Siden az uccán egy fiatal orvos után szaladtak és alázatosan megcsókolták a kezét, zokogtak és hangosan isten áldását kérték le rá, mintha maga a Megváltó lett volna ez a fiatal orvos.

Minden szegény zsidó családban az anya arról ábrándozott, hogy az egyik fia orvos lehessen ugy, mintahogy minden ir családban az anya a pap fiáról álmodozik.

(Folytatjuk)

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton este 9-kor: Lámpaláz. (Operett-újdoncság. Csak felnőtteknek! Bérletcsere: 21. szám. A. Neményi Lili, Ihász Aladár, Tompa Béla, Selmezy, Putnik, Leóvey fellépése. Fi gyelem: az első felvonás után 50 darab jegyet sorsolnak ki a közönség között, amelyek a Maya szerdai, február 10-iki premierjére lesznek érvényesek. Sorsjegy nincs. A belépő-jegy a sorsjegy. Sorozatszám: 119.)

Vasárnap d. e. 11-kor: Mánás Miska. (Rendkívül olcsó, matiné-helyárakkal. Jegyek ára: 30, 20, 10 és 6 lej. Sorozatszám: 120.)

Vasárnap este 9-kor: Alvinci húsárok. Nagyon olcsó mozihelyárakkal. Jegyek ára: 40, 30, 20, és 10 lej. Sorozatszám: 121.)

Hétfőn este 9-kor: Viktória. (Nagyon olcsó mozihelyárakkal. Jegyek ára: 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 122.)

A cluj Román Opera műsora

Timisoara-Temesvár:

Szombat, február 6: (déltűn) Bohémélet.

Vasárnap, február 7: (déltűn) Janesi és Juliska.

Vasárnap, február 7: (este) A trubadur.

Hétfő, február 8: Cigánybáró.

Színház-Mozgó műsora

Szombat 3, 5 és 7 órákor

Hangos superattrakció! Táncos húsárok, nagy látványos operette 10 felvonásban. A főszerepekben: Gretl Theimer, Verebes Ernő és Oszkár Karlweiss. Új hangos híradó. Zenés énekes kísérő műsor. Helyárak: 3 órákor 10 és 20 lej. 5, 7 és este 9 órákor 10, 20 és 30 lej.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor

A napkelet leánya. Lloyd Corrigan rendező kettős sikere. Főszereplők: Ana May Wong, Sessue Hayakawa, Warner Oland. A kelet két legnagyobb filmszínésze alakítja ebben a nagyszabású remekben a főszerepet, akik világhíressé tették e filmet. Műsor előtt legújabb világhíradó.

ASTRA MOZGÓ MŰSORA

Szombat, vasárnap:

Szenzációs bohózat premier. Németül beszélő és éneklő Pat és Patachon. Ilyen kacagató filmjük még nem volt!

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor

Zsuzsi rendet csinál, német párbeszédű hangos vígjáték, főszerepekben: Truus van Alten és Franz Léderer.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor

Ónagysága autót vezet szenzációs vígjáték, Felix Bressart közkedvelt komikus legújabb filme. Műsoron kívül hangos híradó.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, február 6.

Bukarest. 19.40: Grammfón. 20: Kasza fón. 21: Zenekari hangv.

Budapest. 9.15: Grammfónhangv. 9.30: Hírek. 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. — 4: Játzóóra. 5.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A misszítársulat előadása. 5.30: Japán emlékeim. 5.50: Amatőrposta. 6.15: Emlékhangv. 8: Népszimű. 10.30: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 20: Vigopera. 22.15: Zenekari hangverseny.

Berlin. 18.30: Beethoven műveiből. Breslau. 18.55: Operettérszl.

Frankfurt. 22.50: Táncczene. Lpse. 19.30: Brácsa és zongorakettős.

Varsó. 22.10: Chopin művek. Kattowitz. 20.15: Könyvű zene. Milánó. 21: Szimfónikus hangv.

Róma. 21: Opera. Prága. 15.30: Vidám dalok. 19.20: Grammfón.

Pozsony. 18.20: Dalest. Brűn. 19.25: Grammfón.

Kassa. 18.30: Grammfón. Stockholm. 17.50: Grammfón.

Toulouse. 21: Werther: Pillingókiaszony részl. 23.45: Cselló. 24: Kivánság hangverseny.

Svájci Aleman Adó. 20: Haydn ünnepe ség.

APRÓ HÍRDETÉSEK

ÉRTESTÉS

Elvállalom kézimunkáknak monürozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estéknél állandó kiállítás. Sorlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Tizezer lejt adok, aki álláshoz juttat textil, textilraktárnoki vagy más alkalmazáshoz szerény fizetéssel. „Házaspár” jeligré Löbl hirlapirodába Arad.

Majdnem új, komplett körísfa teliháló szobaberendezés elköltözés miatt, igaz olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Megnősiteném, benősiteném 27 éves önálló disztigvált uri barátomat. Megkereséseket „300 Mill.” jeligré Gherla-postrestant közvetít.

Muzikális és intelligens urak, akik valamilyen fuvós hangszer megtanulásához kedvet és tehetséget éreznek. Jelentkezzenek Brief tanítónál, a neolog elemi iskolában.

Hajnalodik Keleten III. felvonásos cionista propaganda szindarab és más zsidó tárgyú darabok, vígjátékok, bohózatok, tréfák előadási joga megszerzethető Mannheim Mór középisk. hitoktatónál Debrecen, Ferenc József-ut 41 sz.

Hetenként pár órai zongorahasználatért tanítást nyújtanék. Elena Căgan. Regele Ferdinand 4., I. em., 6. sz.

Női és férfi fehérnemű varrását olcsó árban vállalom. Házhoz is megyek. Polák Lenke, Rudolf ut 7.

HÍR

Amerikai his resti v

Néhány nappal Morgan-háznak tánsa, a Telefontó peni vezetője, mist sicába utazott. Mi azért igyekezett R rendelje azokat a Társaság bukaresti építéséhez szükségé. Szin: az Északi berek izgatottan o és a vonatnak öt p kell.

Az egyetlen üres le négy jól szitvált A fülkében elhelyezonyos fölősleges s ják magukat, a kett re egy-egy csomag kívül kinyitják az gyujtanak és jól é

Abban a pilanánat mozgásba jön, frissen botrotválvában a pipa, más betör a négy ur újját a két üres he talanul megkérde

— Please — ezetak?...

Négy egyforma — Igen.

— Igen.

— Igen.

— Igen.

— Well! Igy telnem tartoznak önt

Megint négy egy — Nem.

— Nem.

— Nem.

— Nem.

Erre az egyönteválaszra mister W

gadja az egyik esonyított ablakon és sen maradt foteu

tória a bukaresti

— Szeles időjáróról jelentik: A met

járásprógnózisa szerseles időjárás vár

sékkellett. Esők, illégek.

— Nagy diákvér Sorbonne udvarán.

Délben a Sorbonne és baloldali diákok

támadt, úgyhogy azkérni. A karhatalom rekedőket.

— Egy nagy ola fizetéseit. Rómából Bergamasca 40 mil

intézet, Bergano főtöbb vidéki városba kénytelen volt fizet

Vidám

Két ur beszélő az egyikhez oda

kamasz és kér t — Ki ez — ké

— Nem ismererom fia. A szem

a szája egész az ja egész az enyé

— Mi az, te viszonyaid között

dik osztályban u

— Mit csinál osztályban utazn

Csak nem találk

MEGA

HIREK

Amerikai história a bukaresi vonaton

Néhány nappal ezelőtt történt, hogy Morgan háznak bukaresti reprezentánsa, a Telefonszolgálat tulajdonképeni vezetője, mister W., az óriás, Resicába utazott. Mister W. egyébként azért igyekezett Resicába, hogy megrendelje azokat a vasutakat, melyek a Társaság bukaresti palotájának a felépítéséhez szükségesek.

Szin: az Északi Pályaudvar. Az emberek izgatottan ordítanak a peronon és a vonatok öt perccel belül indulni kezdenek.

Az egyetlen üres I. osztályú fülke felé négy jól szituált uriember igyekezik. A fülkében elhelyezkednek és hogy bizonyos fölösleges személyektől megóvják magukat, a két üresen maradt helyre egy-egy csomagot helyeznek. Ezenkívül kinyitják az ablakot, cigarettára gyújtanak és jól érzik magukat...

Abban a pillanatban, amikor a vonat mozgásba jön, mister W., az óriás, híressen botrottvá, illatosan, egyik kezében a pipa, másikkal a necessaire, betör a négy ur fülkéjébe s mutatónyját a két üres hely felé irányítva, árnyaltan megkérdezi:

— Please — ezek a helyek: foglalnak?

Négy egyforma válasz:

— Igen.

— Igen.

— Igen.

— Igen.

— Well! Így tehát ezek a csomagok nem tartoznak önökhöz?...

Megint négy egyforma válasz:

— Nem.

— Nem.

— Nem.

— Nem.

Erre az egyöntetű kórusban adott válasza mister W., az óriás, megragadja az egyik csomagot, kidobja azt a nyitott ablakon és helyet foglal az üresen maradt foteülben. Amerikai história a bukaresti vonaton.

Szeles időjárás várható. Budapesti jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint még változókéony, szeles időjárás várható emelkedő hőmérséklettel. Esők, illetve havazások lehetségesek.

Nagy diákverekedés volt a párizsi Sorbonne udvarán. Párizsból jelentik: Délben a Sorbonne udvarán királypárti és baloldali diákok között nagy verekedés támadt, úgyhogy az egyetem vezetősége kért. A karhatalom szétválasztotta a verekedőket.

Egy nagy olasz bank beszüntette fizetéseit. Rómából jelentik: A Banca Bergamasca 40 milliós alaptőkéjű pénztárat, Bergano főteleppel, Milonóban és több vidéki városban mintegy 40 fiókkal, kénytelen volt fizetéseit beszüntetni.

Vidám sarok

Két ur beszélget az uccán, mikor az egyikhez odajön egy tizenöt éves kamasz és kér tőle öt lejt...

— Ki ez — kérde a másik ur?...

— Nem ismered, kérlek, ez a sógorom fia. A szeme egészen az apjé, a szája egész az anyjé és a nadrágja egész az enyém...

— Mi az, te a züllött finánciális viszonyaid között még mindig második osztályban utazol?

— Mit csináljak? A harmadik osztályban utaznak összes hitelezőim Csak nem találkozhatom velük!

ÉRTESÍTÉS

Nacionala Általános Biztosító Társaság, Bukarest — Alapítást: 1882

Alaptőke: 25.000.000.— Lei. Tartalékok 142.126.668.— Lei.

A cég bejegyeztetett az ilfovi törvényszéknél 7/1884. sz. alatt. Alapítási okirat közzététel Mon. Of. 245/1882, valamint a módosítások a Mon. Of. 44/1888, 15/1890, 12/1906, 11/1907, 106/1919, 41/1921 és 118/1924. számában.

T. feleinek tudomására hozza, hogy a társaságnál kötött sorsolások biztositásoknak 1932 január hó 18-án a fővárosi rendőrfőnökség és keresk. minisztérium kiküldöttjeinek jelenlétében történt sorsolások alkalmával a következő kötvények huzattak ki:

02.035 sz. Gh. Călinescu (București) . . . . . Lei 30.000.—
73.091 sz. Victor Golumbovici (Timișoara) . . . . . Lei 20.000.—
Az eddigi sorsolások eredménye . . . . . Lei 1.860.000.—
Felvilágosítást adnak: a társaság erdélyrészi kerületi irodája Cluj-Kolozsvár (Str. Reg. Maria 6), valamint a minden városban székelő képviselőlete.

Régi kötvényekhez utólagosan is megszerezhető a sorsolási jogosultság a biztosított összeg határáig, 1000 lejenként 3 lej 70 bani évi pótdíj ellenében.

— Reinhardt sikere Londonban. Londonból jelentik: Tegnap este folyt le Londonban Max Reinhardt rendezésében Ofenbach Szép Helénájának az előadása. A világhírű német rendező, aki először szerepelt az angol fővárosban, példátlan sikert aratott.

— Eljegyzés. Hemli Szerénkét Timisoara eljegyezte Grosz Simon Borod. Minden külön értesítés helyett.

— Merénylet követtek el a norvég hadügyminiszter ellen. Oslóból jelentik: Tegnap merényletet kíséreltek meg a norvég hadügyminiszter ellen. A merénylet azonban nem sikerült. A letartóztatott merénylet megtagad minden magyarázatot tettére. Valószínűnek tartják, hogy bolsevista szervezet tagja. A nyomozás ebben az irányban megindult.

— Hazaszállítják Ibanez holttestét. Madridból jelentik: A spanyol kormány elrendelte, hogy az 1928 januárjában Nizzában elhunyt nagy spanyol írónak, Blasco Ibaneznek a holttestét hazájába szállítsák. Ibanez tudvlevően köztársasági forradalmár volt, harcban állt Primo de Riverával és ezért annakidején menekülnie kellett Spanyolországból. Az író halála előtt azt kérte, hogy csak akkor vigyék holttestét hazájába, ha Spanyolország már köztársaság lesz.

— Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József keserűvíz megbesülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a beltartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a Ferenc József víz számos feloldási hűdében fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebülést okozott. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Ellenőrzik az amerikai aranyküldeményeket. Newyorkból jelentik: Az aranyküldeményeknél ezentul minden egyes esetben vizsgálat tárgyává fogják tenni, vajjon rendes pénzügyi műveletről, vagy aranyhalmozásról van-e szó.

— Nem sikerült a párizsi vörös nap. Párizsból jelentik: A Humanité sikertelenül agítált hetek óta a mai vörös nap érdekében. Párizs képe egész napon át normális volt. Az üzemekben rendszeren folyt a munka és jelentősebb rendezavarrás az uccákon nem fordult elő.

— Tüntetni akartak Moissi ellen. Bécsből jelentik: A Raimund Theaterben tegnap fellépett Moissi a Jedermannban. Az előadás előtt és után az uccán nemzeti szocialisták csoportosultak és tüntetni akartak Moissi ellen. A rendőrség szembe szállt velük és szétszórta a tüntetőket, miközben közülük tizenháromat előállított. A színházban a földszinten egy rendőrtisztviselő bűzbombát talált, amelyet még idejében eltávolítottak. Maga az előadás zavartalanul folyt le.

— Hoover elnök kiáltvánnyal fordult az amerikai kistőkészekhez. Washingtonból jelentik: Hoover elnök kiáltvánnyal fordult az amerikai kistőkészekhez, melyben felszólítja őket, hogy megtakarított vagyonukat a gazdasági élet javára kamatoztassák. Az elnök szerint másfél milliárd dollár kamatozatlanul hever olyanoknál, akiknek szenvedélye a pénzügyítés.

— A Banque de France meghosszabbította a Német Birodalmi Bank kölcsönének egynegyedrészt. Párizsból jelentik: A mai lejáratú napon a Banque de France március 4-ig meghosszabbította a Német Birodalmi Bank 100 millió dolláros kölcsönének a jegybank által nyújtott egynegyedrészt.

— Portugália nem adja ki Ehrenfestet. Lisszabonból jelentik: A portugál minisztertanács ma foglalkozott Ehrenfesttel, a bécsi Creditanstalt körözött volt vezérigazgatója kiadatási ügyével és egyhangulag elhatározta, hogy az új osztrák törvény visszaható hatályát Ehrenfest fogvatartásának megszigorításában nem lehet megállapítani. Ehrenfestet ennek alapján azonnal szabadlábra helyezték.

— A balga, de becsületes munkanélküli esete a talált bankjegyekkel. Londonból jelentik: A délangiai Torquayben Moore munkanélküli munkára nagyobb köteg bankjegyet talált egy csomagban, amelyet beszelgáltatott a rendőrségnek. Moore 50 font megtalálói jutalmat kapott az értékes lelet után.

— CSUKAMAJOLAJ helyett csemege: a Jemalt.

— Csehszlovák kiállítás Bécsben. Bécsből jelentik: A bécsi művészbárókot egy sülétének meghívására a Burg kertjének üvegpalotájában csehszlovák művészeti kiállítást rendeztek. A kiállításon Csehszlovákia képzőművészetének minden ága képviselve van.

— A francia szenátus ülésén egy feminista ordította követelte a nők választójogának megadását. Párizsból jelentik: A szenátus mai ülésén a karzatok egy feminista ordította követelte a nők választójogának megadását és röpiratokat dobált le az ülésterembe. A teremszolgák el akarták távolítani a botrányt okozót, de a hölgyvel nem volt könnyű dolgot, mert a botrányt megelőzően hozzáláncolta magát az üléshez. Kénytelenek voltak a padot szétszedni s csak így lehetett a hallgatóság és a szenátorok derültsége közben kivezetetni. Megállapítást nyert, hogy a hölgy azonos azzal a feministával, aki az elmúlt hónapban egy ízben már rendezett hasonló jelenetet a szenátus karzatáról.

— Két hét alatt csaknem huszonöt százalékos árfolyamvesztéséget szenvedtek az osztrák jegybank részvényesei. Bécsből jelentik: Az osztrák jegybank részvényesei két hét alatt csaknem 25 százalékos árfolyamvesztéséget szenvedtek. Nem lehet pontosan tudni, hogy a személyi változások mennyiben befolyásolták a részvények elértéktelenedését.

Tüzifa, Szén, Koksz

FISCHER-nél

Telefon 1300.

Ady-émlékest Kolozsváron

*

A békeévek érdeklődését is tulszárnyaló; hangulatában forró, sikerének intenzitását illetőleg a reméltnél jóval teljesebb kulturális népszerűségnek volt színhelye tegnap este a kolozsvári katolikus gimnázium nagytermében. Hosszu hallgatás után N. Tessitori Nóra asszony lépett a rivalda elé, hogy kivételes előadóművészetével a legnagyobb magyar lírikus: Ady Endre géniusának áldozzon.

A lázas érdeklődés, mely szavalóestje iránt megnyilvánult; az a tény, hogy előadóestjén a kolozsvári társadalom minden osztálya, minden kulturrétege jelen volt, — azt bizonyítja, hogy Ady géniusza még ma is: formák és tartalmak gyors átértékelődése idején — élő valóság, mely a maga individualisztikus, különültségében, differenciáltságának gazdagságában, egyes elfakult eszményeinek utóregzéseiben is irányt mutat a kollektív eszmények, az „új idők új dalainak” hangulata felé.

Ady költészete gigászi vadon, amelyben az eltévedés mindig különös izgalmal jár. Tessitori Nóra ezt a szent és nemes izgalmat, — a kiélezett harcnak és a kiélezett fásultságnak mai atmoszférájában — a tiszta költészet, bódító és egyben lelkesítő hangulatát ajándékozta nekünk tegnap este.

Eltéktve bizonyos precíz külsőségektől, némi fölös póztól: hangjának meleg varázsa, közvetlensége, előadómódorának a belső élmény és átélés hevéből való átfűtöttsége minden egyes költeményt újra színeztet, új zengéssel és a lélek új mámorával tett koncentrált életté. Kár, hogy műsorát inkább a misztikus és tulszimbólikus Ady-versekből állította össze s a forrongó, sőt forradalmár Adyból annál kevesebbet kaptunk.

A legnagyobb hatást az „Émlékezés egy nyári éjszakára”, a „Seregély és galamb”, a „Kétféle welszi bárók”, az „Új Március” című versekkel érte el, ami annál is inkább érthető, mert a művész belső lelkesültsége, démonikus készsége, hangjának ereje az ilyen hurozottágu versek interpretálására a legalkalmasabb.

Az estély keretében feledhetetlen élményt jelentett Bretán Miklós két Ady-dala, melyet nemcsak a hozzám komponált zene szépsége, pompás alafestései, hanem a kiváló tehetségű szerző kiegyensúlyozott, erőteljes és finomságokban gazdag éneke is megragadóvá tett. Ezek a kompozíciók arra hivatottak, hogy az egész magyar nyelvterületen énekeljék őket.

Sz. Ferenczy Zsuzsi két Ady-Reinitz és egy Bartók-Ady dal stílusos előadásával aratott szép és valóban megérdemelt sikert. Hasonlóan szép és megérdemelt sikere volt Virágh Lajosnak is, aki szintén Ady-Reinitz dalokat énekelt. Éneke a drámai motívumok érzéskeltésére különösképpen alkalmas.

A dalkíséreteket Boskovits Sándor látta el sok öntudatos művészi készséggel, sőt komoly kongenialitással.

Külön méltatást érdemelne meg Krenner Miklós dr., (Spectator), a kiváló publicista bevezető-előadása. Gondolatokban gazdag, átfogó, a mult és jelen érzelmi és történelmi tartalmának precíz felvázolásában szinte mesteri beszéde lenyűgöző volt. Sok Ady-tanulmányt olvastunk már, de keveset olyat, amely rövidszabottságában is annyira merész, igaz és egyetemes képet adott volna Adyról, erről a komplikált egyéniségről, akit talán éppen komplikáltsága — a mi egyenlő a teljességgel — ment meg attól, hogy az idők gyors változása közepette is elavulttá lehessen.

A nagyszerű előadást összes résztvevőit, elsősorban Tessitori Nórárt a nagyszámú, lelkes közönség hosszan ünnepelte.

(s. l.)

— Megnyitották a bombayi tőzsdét. Londonból jelentik: Bombayben megnyitották a tőzsdét. Az alkuszok szövetsége újlag leszögezte, hogy nem kötnek egyelőre a tőzsdén üzleteket.

MEGNYILT a „DIBELA“-gyár alkalmi üzlete!!!

A gyarban megmaradt kötött árak és harisnyak hihetetlen olcsó elarust sar, amely eddig kizárólag a gyárban folyt. ezentul a t. közönség kényelme kedveert a Calea Reg. Ferd. 3. sz. a. helyiségünkben is folvtatjuk.

„DIBELA” kötöttáru-gyár

UJ KELET Legújabb hírek

Taxa postală
platite în numerar
No. 224.716-92

da Baron L. Pop
Telefon: 9-77. E
vonta 110, negy
600, egészévre
havonta i, negye
egészévre 10 d
értékű valuta. H
szerint. Az „UJ K
bánsági zsidóság
Cikkeink után
rás megjelölés.

A cuzisták összeveszték a kormánnyal a szabadkőművesség miatt

Trifu cuzista képviselő „leleplezte” a kamarában, hogy a szabadkőművesek egy nagy zsidó köztársaságot készítenek elő

Ottescu belügyi alminiszter megvédte a szabadkőműveseket és Napoleonra, II. Vilmosra, György angol királyra és a welsi hercegre hivatkozott

Kik a romániai szabadkőművesség vezetői

Bucuresti-Bukarest, február 5. A kamara mai ülésén Ottescu belügyi államtitkár kéri a kamarát, hogy Trifu cuzista képviselőnek ne adja meg a jogot interpellációja előterjesztésére, mivel az két órát vesz igénybe és

olyan tárggyal foglalkozik, a szabadkőműves páholyok ügyével, amely teljesen távol áll a parlament munkájától és működésétől.

Órási zaj tör ki. Különösen a cuzisták tiltakoznak Ottescu javaslatára ellen, amelyet végül is nem fogadnak el és Trifu nagy, valóban két órást interpellációt terjeszt elő a kérdéssel. Hangoztatja, hogy itt a parlamentben is szemtől-szemben áll azokkal, akik ellen az interpelláció irányul és tudja, hogy a karzatok is tömve vannak szabadkőművesekkel.

Tudomása szerint a hadsereg igen sok tagja is benne van a szabadkőműves páholyokban, noha a szabadkőművesség a monarchia és keresztény egyházak megsemmisítésére tör és veszélyezteti a román nemzet létérdekeit.

Kérdi, van-e tudomása a hadügyminiszternek arról, hogy a bukaresti szabadkőműves páholy épülete előtt katonai járőr cirkál, hogy azt esetleges támadások elől megvédje. A szabadkőműves páholyok nem fizetnek adót és megkárosítják az államot, dezorganizálják a társadalmat, pártolják a szekták működését, hogy ezzel az egyházakat gyöngítsék.

Pacifista elveket hirdetnek csak azért, hogy gyöngítsék a jelenlegi államalakulatokat és megvalósítsák a nagy zsidó köztársaságot.

A beszédet állandó zaj kíséri. Pamfil Seicaru közbeszól: Hallgassuk végig uraim, mert még soha sem hallottunk ezekről a rejtélyes dolgokról.

Trifu hangoztatja, hogy nem lehet tisztá a szabadkőművesek lelkiismerete, mert ha az volna, ugy nem titkolóznának annyira. A hatalmuk óriási, ők irányítják a kormányokat, ők készítik elő a törvényjavaslatokat.

Statisztikát olvas fel arról, hogy a francia páholyokban, mintegy 500 törvényjavaslatot tanulmányoztak végig és hogy ezek szelleme végigvonul az egész európai törvényhozáson.

Főcéljuk a keresztény vallás megsemmisítése. Titokzatos nemzetközi összeköttetések, a nemzeti érdekek ellen vannak. Hosszasan beszélt a szabadkőművesek ceremóniáiról. A páholyok — mondja — állandó összekövök tanyái. Testvériséget hangoztatnak, ami azonban csak azt jelenti, hogy ők akarnak lenni az állam az államban, sőt az államon felül.

Idéz Disraeliből, aki bár zsidó volt, támadta a szabadkőműveseket, azután, hogy segítségükkel a legmagasabb polcra jutott el.

A romániai szabadkőműves páholyokat veszi sorra és cáfolja azt a Dimineata-ban megjelent értesülést, hogy I. Károly is szabadkőműves lett volna. Elmondja azt a kampányt, amelyet a szabadkőművesek folytatnak Chenasié metropolita ellen.

Az interpelláció közben lép a kamarába Buzdugan államtitkár, akit az ellenzék gunyosan megéljenez.

Trifu dr. ezután egész sereg román szabadkőművest sorol fel, köztük Argețoianut, Vaida Vevodot, Lugoseanut, Sever Dant, Mosoiu tábornokot, Pangalt,

Pan Halipat, Vasile Roat, Fildermann, Reiffert, Costa Foru és másokat.

Az interpellációra Ottescu belügyi államtitkár válaszol. A cuzisták — mondja — most azért támadák a szabadkőműveseket, mert nemrégiben betiltották lapjukat az Anti Judeo Mazonicot. Hangoztatja, hogy ennek a lapnak a megjelenését nem is fogja sohasem megengedni a belügyminisztérium. Felemlíti, hogy

a bukaresti szabadkőműves páholy ellen támadást intéztek és hogy egy Romániába kirándulást tevő külföldi klub elnökét Bukarestben bántalmazzák.

Ottescu ezután védelmébe vette a szabadkőművesek alapszabályait, amelyeket a belügyminisztériumnak bemutatott és amelyek az állambiztonsági hivatalnál is le vannak helyezve.

A szabadkőművesség se nem titkos, se nem állam, vallás vagy nemzetellenes.

Az évszázadok folyamán nagyon sok kiváló ember, fejedelmek, a politikai élet és a szellemi élet vezetői volt a tagja. Felemlíti Napoleont, II. Vilmos excészárt, György angol királyt, a welsi herceget stb.

A cuzisták nagy lármát csapnak. Trifu és Cătuneanu képviselők felállanak és Ottescu felé kiáltják. Szégyen, gyalázat, hogy egy ilyen államellenes szervezetet a miniszteri padokról védelmezzék. Az ellenzék egyik része is támogatja őket, különösen Ototelescu a verescanust.

— Ugy látszik Ottescu azt akarja, kiáltják, hogy mind szabadkőművesek legyünk. A nagy zajban a elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.

Nem szeszírság, hanem hatóságértés miatt pénzbüntetésre ítélték Löblé Lászlót

Oradea-Nagyvárad, február 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy a Triton szeszgyár ellen folytatott vizsgálat során szeszkihágás címén 100.000 lejes bírságot róttak ki. Amikor Ismirescu szeszinspektor megjelent a szeszgyárban vizsgálat és ellenőrzés megajtése céljából, dr. Löblé László, a gyár igazgatója kiutasította a szeszinspektort. Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel és dr. Löblét hatóságelleni erőszak címén újabb 100.000 lejes bírsággal sújtották.

Ma délelőtt tárgyalta az ügyet a nagyváradi törvényszék. A szeszkihágás címén kivett 100.000 lejes bírságot el ejtette a törvényszék, hatóságelleni erőszak címén azonban megítélte a 100.000 lejes büntetést.

Letartóztatták a kolozsvári Columbia zeneműkereskedés vezetőjét

Cluj-Kolozsvár, február 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrség pénteken délelőtt őrizetbe vette Török zeneműkereskedőt, a Columbia kolozsvári fiókjának vezetőjét. Török ellen a vállalat bukaresti központja tett sikerkasztás címén bünvádi feljelentést. Eszerint a fióküzletben végzett rovacso-lás alkalmával Török bejelentette, hogy 200.000 lejes hiánya van, amelyet előlegként kér terhére irni. Ebből a kétszáz-ezer lejből is jelentékeny összeget tud áruban verifikálni.

A központ megbízottjai megkezdtek a rovacso-lást és konstalták, hogy Török nemcsak 200.000 lejjel nem tud elszámolni, mert a könyvekben és árukészletben 600.000 lej hiány mutatkozik. Ennek alapján, miután a központ nem látott garanciát arra, hogy az összeget Török megtéríti, azonnal feljelentést tett ellene és ennek alapján őrizetbevétele pénteken délelőtt megtörtént.

Török a Columbia üzletében fixfizetéses alkalmazott volt 12.000 lej havi fizetéssel. Ugy látszik fizetéséből nem tudott megélni és az üzletbe befolyt jövedelmekhez kellett hozzányulnia. A Columbia üzlete egyelőre zárva marad, míg a központ új üzletvezetőt le nem küld.

Megkezdődtek a tanúkihallgatások a temesvári feketeszesz perben

Kihallgatták a vád koronatanuját Timisoara-Temesvár, február 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A temesvári feketeszesz tárgyaláson tegnap fejeződtek be a vádlottak kihallgatásai. Legutóljára Dán Arthur, Friedmann Bélát és Kun Richardot hallgatták ki. Dán Arthur hosszú vallomásaiban kijelentette, hogy teljesen ártatlannak érzi magát. Kun Richard elmondta, hogy ő a szeszgyár technikai vezetésében nem vett részt, hanem az üzleti dolgokat finanszírozta. Nem is tudja, miért ültették a vádlottak padjára.

A vádlottak kihallgatása után elsőnek Adám Avramot, a vád koronatanuját hallgatták ki, aki három órán keresztül vallott és közben, az ügyvédek kérdészuhatagában ellentmondó vallomásokat tett. Elmondta, hogy ő hivta fel Cizmarescu inspektor figyelmét az Unió szállítóvállalatnál elhelyezett szeszre. Utána az Unió szállítócéggel igazgatóját, Maticsek Bertalant hallgatták ki, majd a tárgyalást szombatra elnapolták. Itélet egy hét múlva várható.

A szovjet nagy tevékenység kifejtésére készül Spanyolországban

PARIZS, február 5. A Journal értesülése szerint a szovjet nagy tevékenység kifejtésére készül Spanyolországban. Félmillió dollárt és agitátorokat küld a forradalmárok megszervezésére és irányítására. A szélsőségeknek Spanyolországban a mérsékelttel együtt kell működniük, hogy a forradalom sikerét bizonyosabbá tegyék.

Kombinált jegyfüzetekkel akarja emelni a vasut a személyforgalmat

A féláru jegy váltására jogosultak féláron kapják a jegyfüzeteket is

Bucuresti-Bukarest, február 5. A vasut vezérigazgatósága elhatározta, hogy a személyforgalom növelésére 25 és 50 jegyet tartalmazó füzeteket ad ki. Az 50 darabot tartalmazó I. osztályra szóló jegyfüzet ára kétszáz kilométerig terjedő utazásra 7000 lej, 201-400 km.-ig 14.500, 401-600 km.-ig 19.000, 600 kilométeren felül 23.000 lej. Ugyanezen távolságokra a II. osztályon való utazás 5250, 10.750, 13.750, illetőleg 16.250. III. osztályon ugyan-

ezekre a távokra 3250, 6500, 8500 és 10.000. A 25 jegyet tartalmazó füzetek ezeknek az áraknak a felébe kerülnek. A vasut ezenkívül kibocsát kombinált 25 jegyes füzeteket, amelyekben öt jegy I. osztályú, 10 jegy másodosztályú és tíz jegy harmadosztályú lesz. Ezeknek az ára 2400, 4900, 6350 és 7550. Akiknek 50 százalékos kedvezményük van a vasuton, ezeket a füzeteket is 50 százalékos kedvezmény-nel kapják.

Egyed Zoltán nagyváradi afférja

Oradea-Nagyvárad, február 5. (Az Uj Kelet tud.) Kinos afférja támadt tegnap este Nagyváradon Egyed Zoltán budapesti újságírónak. Egyed Zoltán Titkos Ilonát, a Kolozsváron is vendégszereplő színésznőt kísérté el Nagyváradra.

na társaságában megjelenő újságíró a magyar ellenforradalom idején tanusított magatartása miatt megbucogolja — s egyes verziók szerint — tettelesen is inzultálja. A feltűnő csoportosulás szemet szurt egyes embereknek, akik jónak látták a színpadon tartózkodó Egyed Zoltánt értesíteni arról, hogy mi készül ellene.

A nagyváradi szociálista munkásság értesült Egyed Zoltánnak Nagyváradon való tartózkodásáról és ezért a tegnap esti előadás alatt és különösen az előadás után nagyobb tömegekben csoportosult a színház előtt, nyilván azzal a szándékkal, hogy a Titkos Il-

A színház igazgatóságának intervenciójára erre nagyobb rendőrcsoport érkezett a színház elé, amely a munkásokat szétoszlatta.

Szabad a vásár

Tíz év óta harcolt a baksis ellen, a nyé alatt egyetlen komoly igyekezetet panamákat.

De legalább min kormány felemelte ellen.

Most már ezt sem Söt.

A szenátusban tegy atya két órán kereszt szeti tisztviselők vis nyomán milliók, száz állam vagyonaából.

Argețoianu egyetlen szolt. Röviden, de an

— Nem kérhetek t nem fizetem őket Ez a legújabb álla 10k nem kapják rend tisztességet sem kérn Szabad a vásár. Istenem, hová juto

Arany helyett

Kétszázötven évve rnar 4-én Schleiz né tetett Johann Fried cellán feltalálója, al nyáról lett híressé, mos, érdekes körülmö en Berlinben dolgoz szertárban, ahol al csinálással foglalkoz res kísérletei révén szeltek róla a városb is érdeklődött mun megszökött Schönebe bergébe, ahol tudva rály és a szász vá koroltak felségjogoka két államfő biztosra arányat fog előállít tartása szempontjából rendüen fontos vol fejedelem éjnek ideje és katonai fedezette tatta. Tizennégy áll szász állam foglya. béklyóba, sőt ellenk büntetésekkel halmoz kosztoltatták. Csak egyik várból a másit őrizettel. Akkor nev voltak győződve arról tétikus uton elő leh nak hatodik esztende mindig nem került el ből, a választófejedl gyott és a jól ellátot telte, hogy most a valami. Az akasztóf Böttger tehát összesz talalta — a porcella pánban ugyan már is got, de Európában fe felakasztás elhárítási anyagból először vázá számára, majd edén nek.

Kétszázötven eszte tetett a porcellán f minchárom éves kor adta Európának ezt a az arany megrendül kellően értékelni ezt manyt.

Ki tudja, hol állan nyat valóban elő tu zte Friedrich Böttger zete nem arany lett oylanféle hasznos cik

Pax Gallica

A Pax Romana, a a világ egy új világb vendezhet. A Pax G béke-konceptciónak, m tett a leszerelési m Tardieu francia hadü cia katonai reakció l viselője. Az eredet gyanus. Az az nem félreérthetetlen. Ep mint annak idején a